

HARELBEKE – AMERIKALAAN

Archeologienota: Verslag van Resultaten.

RAPPORT NR. 1017

Titel

Archeologienota Harelbeke, Amerikalaan: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Bart Van Eyck & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2022-230

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2022E321

Plaats en datum

Beerse, 12/09/2022

INHOUD

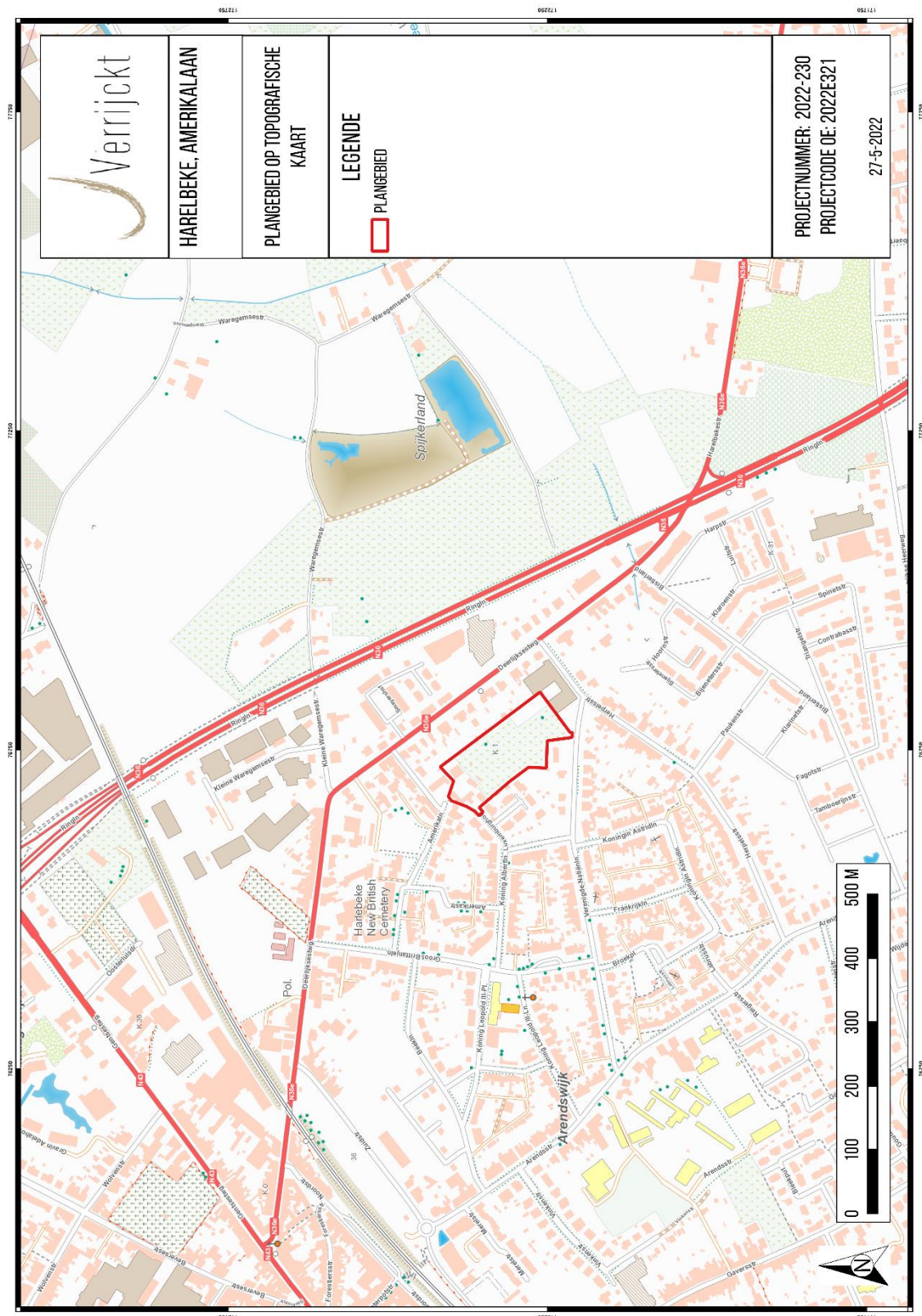
Inhoud.....	2
1 Bureauonderzoek.....	3
1.1 Beschrijvend gedeelte.....	3
1.1.1 Administratieve gegevens	3
1.1.2 Onderzoeksopdracht	6
1.1.3 Juridisch kader.....	6
1.1.4 Randvoorwaarden	7
1.2 Werkwijze en strategie	7
1.3 Aanleiding	8
1.3.1 Huidige situatie en gekende verstoringen	8
1.3.2 Geplande werken en bodemingrepen	10
1.4 Assessmentrapport	13
1.4.1 Topografische situering	13
1.4.2 Landschappelijke en hydrografische situering	13
1.4.3 Geologische situering.....	18
1.4.4 Bodemkundige situering	19
1.4.5 Historische bronnen	25
1.4.6 Cartografische bronnen	26
1.4.7 Archeologisch bronnen	37
1.5 Besluit	44
1.5.1 Beantwoording onderzoeksvragen	44
1.5.2 Archeologische verwachting	46
1.5.3 Potentieel op kennisvermeerdering.....	47
1.5.4 Afweging noodzaak verder vooronderzoek	48
1.5.5 Samenvatting	48
2 Lijst met figuren	49
3 Lijst met tabellen.....	49
4 Plannenlijst	50
5 Bibliografie	53
6 Bijlagen.....	55

1 BUREAUONDERZOEK

1.1 Beschrijvend gedeelte

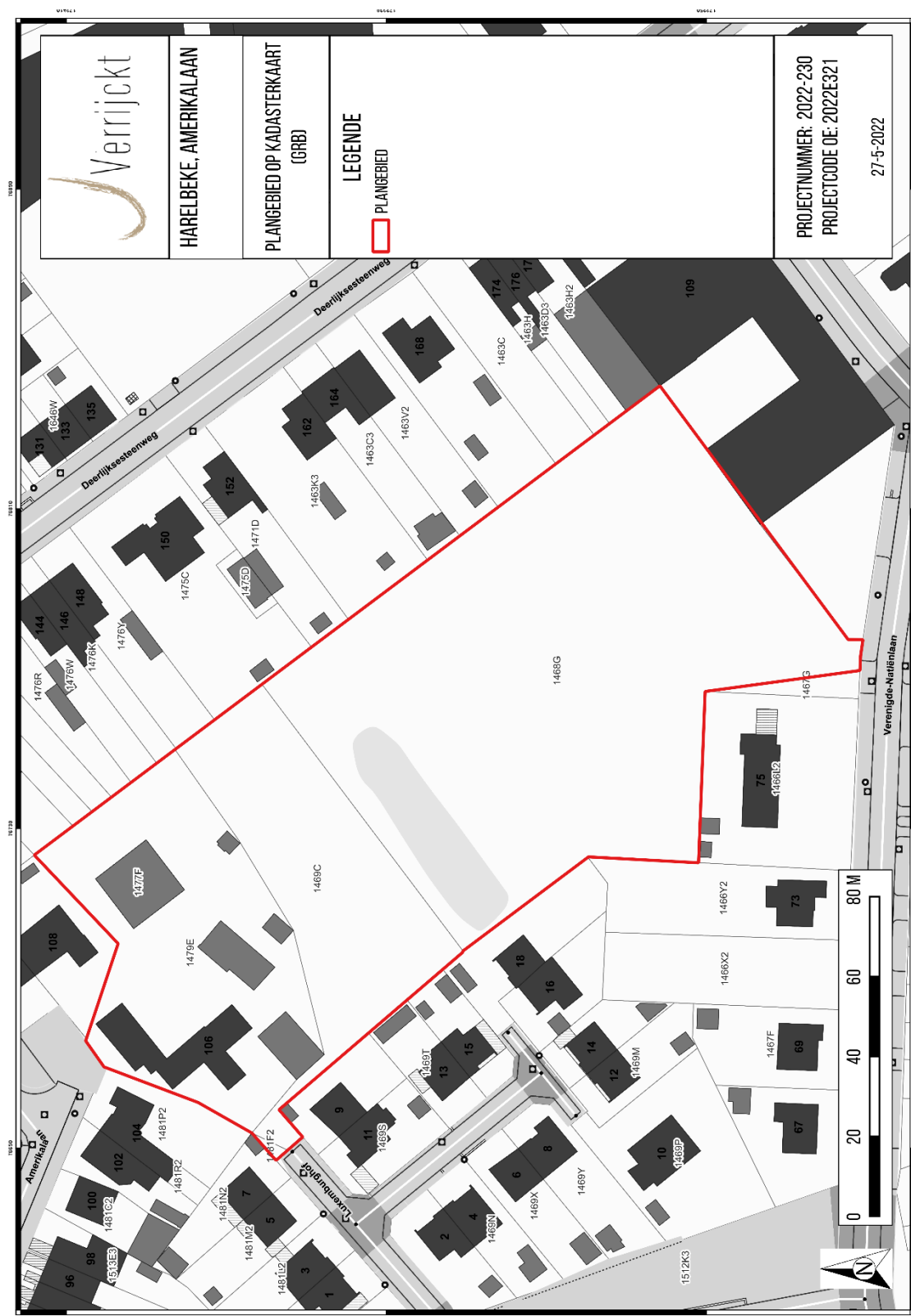
1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2022-230
Projectcode Onroerend Erfgoed		2022E321
Locatie	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Harelbeke
	Straat	Amerikalaan
Kadastrale gegevens	Gemeente	Harelbeke
	Afdeling	3
	Sectie	D
	Percelen	1468G, 1469C, 1477F, & 1479E
Coördinaten	Noord	X: 76723.66 Y: 172418.01
	Oost	X: 76840.78 Y: 172261.59
	Zuid	X: 76777.29 Y: 172210.82
	West	X: 76646.98 Y: 172357.56
Oppervlakte plangebied		Ca. 17.202 m²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 17.202 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 – Jeroen Verrijckt

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart¹

¹ AGIV 2021a

Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)²

² AGIV 2021d

1.1.2 Onderzoeksopdracht

De aanleiding van het bureauonderzoek vormt de geplande verkaveling aan de Amerikalaan te Harelbeke. Dit bureauonderzoek is de eerste stap in het archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota in het kader van het Onroerendergoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerendergoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014.

Hierbij wordt een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting wordt tezamen met de geplande bodemingrepen bestudeerd. Op basis hiervan wordt beoordeeld of eventuele archeologische waarden verstoord worden én of dat er een potentiële kenniswinst te behalen is bij verdere onderzoeken binnen het plangebied. Het uiteindelijke doel is het formuleren van een advies hoe deze mogelijke archeologische waarden beschermd of onderzocht dienen te worden, of dat het plangebied kan worden vrijgegeven. Dit advies is bindend van zodra er akte is genomen van de archeologienota door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Om een gedegen advies op te stellen dienen minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.1.3 Juridisch kader

In het kader van het Onroerendergoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerendergoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en te beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaand aan de werken. Dit kan door behoud in situ, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of ex situ, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden.

Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om in situ behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek. Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische

bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient in akte genomen te worden door het agentschap Onroerend Erfgoed en vervolgens bij de aanvraag gevoegd te worden. Van zodra de archeologienota bekrachtigd is, is deze bindend.

Binnen het plangebied wordt een verkaveling gerealiseerd. Hierbij bedraagt de totale oppervlakte van het plangebied 17.202 m² en bedraagt de bodemingreep 16.563 m². Het plangebied is niet gelegen in een beschermde archeologische site of gebied waar geen archeologische waarden te verwachten zijn.³

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 3.000m² of meer. Hierdoor dient, volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, een archeologienota te worden toegevoegd aan de verkavelingsaanvraag.

1.1.4 Randvoorwaarden

Vanwege het feit dat het er nog gebouwen en verharding op het terrein aanwezig zijn die moeten worden gesloopt, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat de ingreep in de bodem zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na de sloop van de gebouwen, uitgevoerd dient te worden.

1.2 Werkwijze en strategie

Hierbij wordt een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting wordt tezamen met de geplande bodemingrepen bestudeerd. Op basis hiervan wordt beoordeeld of eventuele archeologische waarden verstoord worden én of dat er een potentiële kenniswinst te behalen is bij verdere onderzoeken binnen het plangebied. Het uiteindelijke doel is het formuleren van een advies hoe deze mogelijke archeologische waarden beschermd of onderzocht dienen te worden, of dat het plangebied kan worden vrijgegeven.

Informatie over de geplande werken werd aangeleverd door de initiatiefnemer om een zo duidelijk mogelijk zicht te krijgen van de geplande werken en hun impact.

Om een beeld te kunnen creëren van de fysisch-geografische situatie en landschappelijke ligging, is er beroep gedaan op de gekende geografische, geologische en bodemkundige bronnen.

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Tertiairgeologische kaart

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017

- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

Vervolgens wordt een historische en archeologische analyse van het plangebied uitgevoerd. Hierbij worden zowel archeologische als historische vakliteratuur en het beschikbare historische en archeologische kaartmateriaal geraadpleegd. Dit historisch kaartmateriaal kan een beeld geven van de evolutie van het landgebruik in en in de omgeving van het plangebied.

Volgend archeologisch en historisch kaartmateriaal werd geconsulteerd:

- CAI-kaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Popp-kaart
- Vandermaelenkaart
- Topografische kaart 1873

Het kaartmateriaal in deze archeologienota werd opgesteld met QGIS, dit is een vrij en open source geografisch informatiesysteem.

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

1.3 Aanleiding

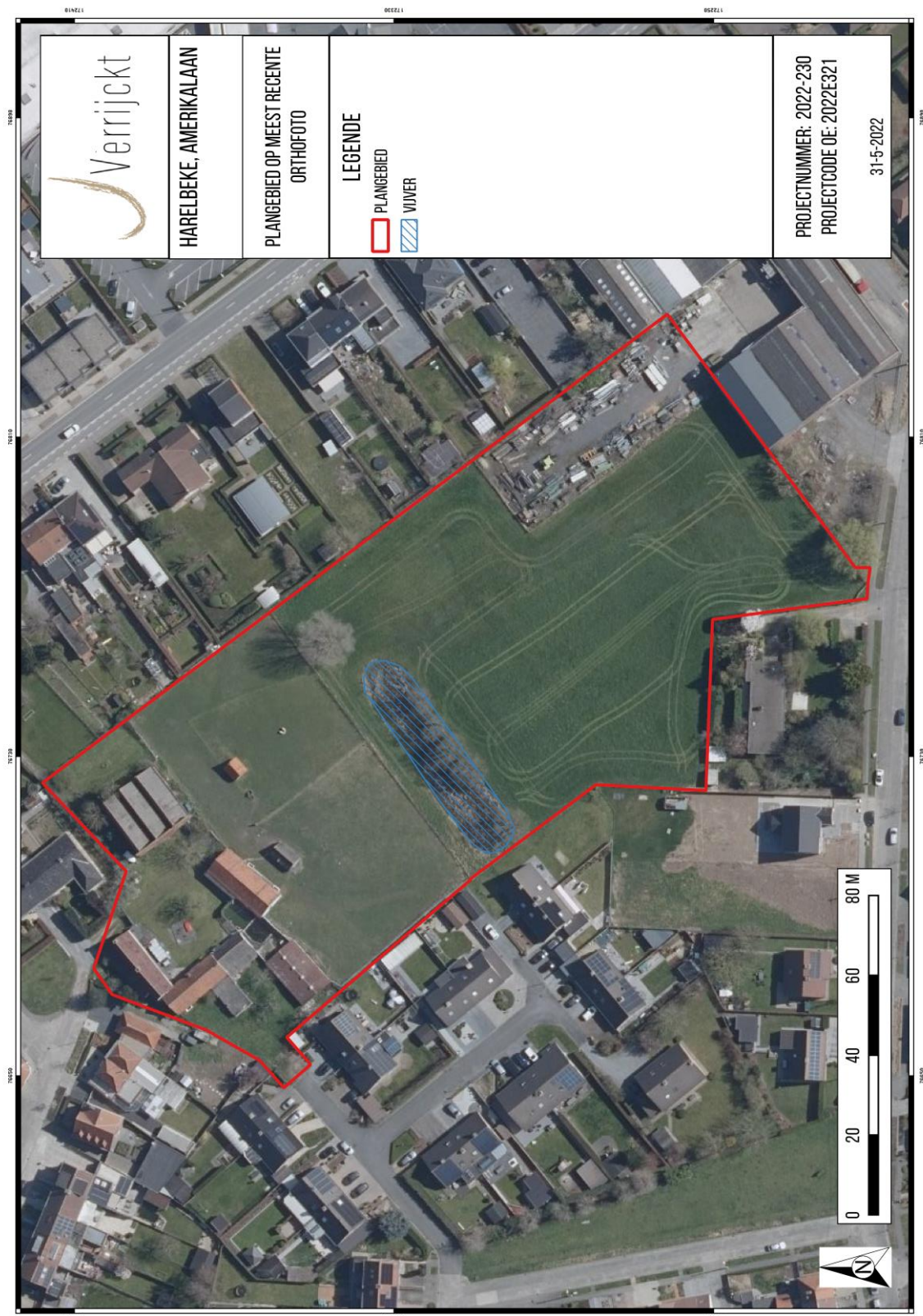
1.3.1 Huidige situatie en gekende verstoringen

Binnen het plangebied bevindt zich momenteel een in oorsprong 18^e eeuwse hoeve met bijgebouwen. Aan de noordzijde van het plangebied bevinden zich naast een woning ook verscheidenen stallen en koterijen. De hoeve werd verbouwd vanaf 1953 en is nog weinig origineel.⁴ De totale oppervlakte van deze bebouwing bedraagt ca. 955 m². Over de exacte funderingsopbouw alsook over de aanwezigheid van kelders is tot op heden geen informatie beschikbaar.

Verder is het plangebied grotendeels ingericht als weiland. Vrij centraal binnen het plangebied bevindt zich een vijver. Deze vijver wordt voor het eerst gekarteerd op de Popp-kaart (1842 – 1879). De oppervlakte van deze vijver bedraagt 639 m². Over de diepte van de vijver is tot op heden geen informatie beschikbaar.

Het zuidoostelijke deel van het plangebied is momenteel deels verhard. Dit deel van het plangebied fungeert momenteel als kade van het aangrenzende bedrijf dat zich aan de Herpelsstraat bevindt. De oppervlakte van deze verharding bedraagt ca. 1.378 m². De exacte opbouw van deze verharding is tot op heden ongekend. Echter kan er vanuit worden gegaan dat de verharding (incl. onderfundering) een dikte van ca. 40 à 50 cm kent.

⁴ <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/205021>.

Figuur 3: Plangebied op meest recente orthofoto

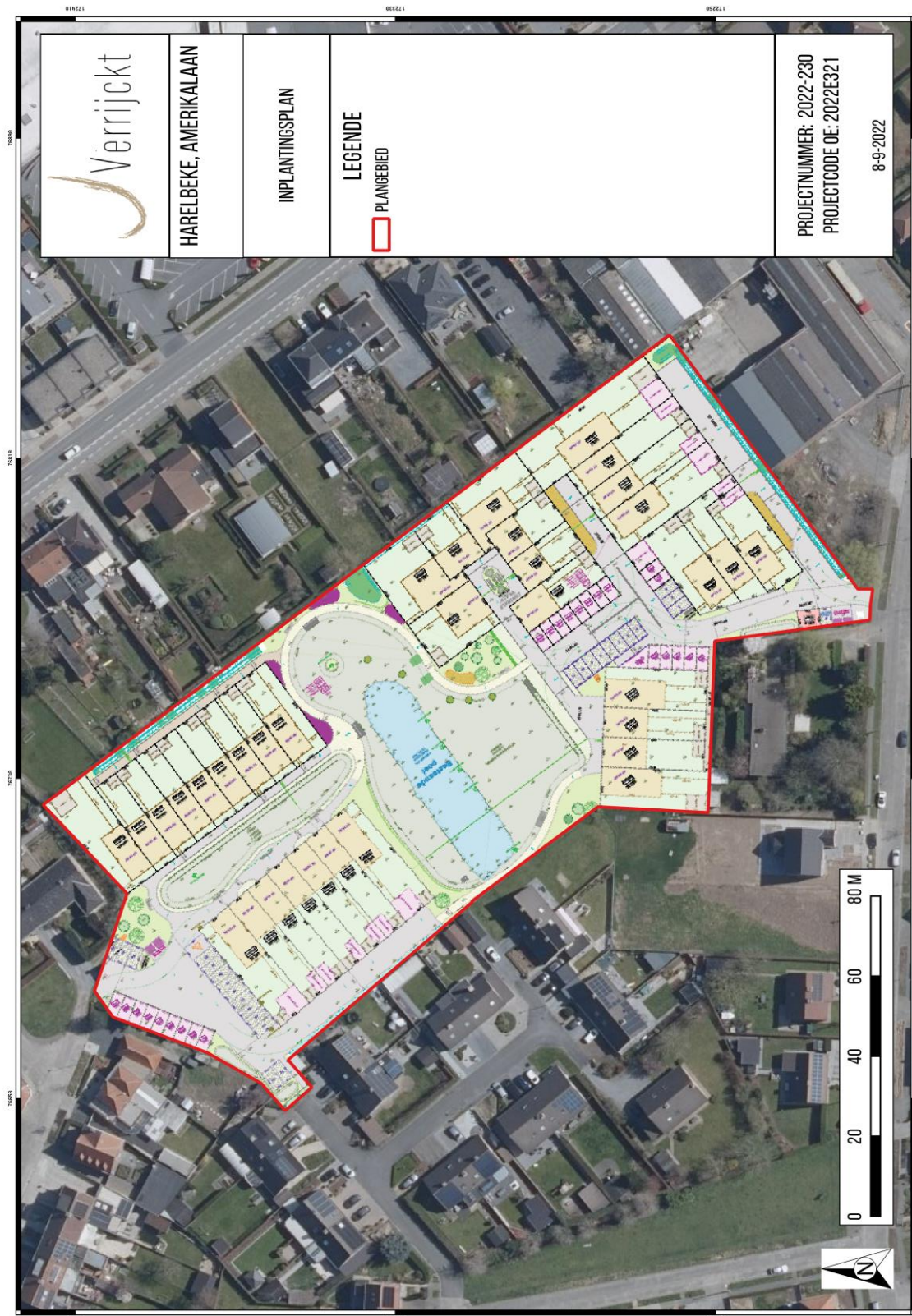
1.3.2 Geplande werken en bodemingrepen

De opdrachtgever plant nabij de Amerikalaan een verkaveling waarbinnen 34 loten worden voorzien. Binnen elk lot wordt telkens een woning voorzien met bijhorende aanhorigheden (tuinberging, waterput, carport, etc). De oppervlakte van de woningen variëren tussen ca. 71 m² en 110 m². Over de mogelijkheid tot het voorzien van een kelder onder de woning is tot op heden geen informatie bekend. Dit geldt eveneens voor de diepte waarop de woningen worden gefundeerd. Algemeen kan er echter van uitgegaan worden dat de fundering tot op een minimale diepte van 80 cm onder het maaiveld reikt (vorstvrije zone).

In de buitenruimte wordt er voor ca. 3.415 m² (waterdoorlatende) verharding voorzien. De exacte opbouw van deze verharding is tot op heden niet gekend. Echter kan er vanuit gegaan worden dat de verharding een opbouw van 40 à 50 cm dik kent. Verder worden er in de (publieke-) buitenruimte drie wadi's aangelegd. De oppervlakte van de wadi's variëren tussen de 36 m² en 478 m². Over de maximale diepte waarop de wadi's worden uitgegraven is tot op heden geen informatie gekend. De bestaande waterpoel die centraal binnen het plangebied is gelegen, blijft behouden. Rondom de vijver wordt een groenzone (ca. 2.000 m²) voorzien die fungeert als uitbreidingsbuffer. Voor de aanleg van deze uitbreidingsbuffer wordt het bestaande niveau met ca. 40 cm verdiept. Zowel ten noorden als ten zuiden van deze bestaande waterpoel bevindt zich een boom die eveneens dient behouden te blijven. Verder worden er enkele bomen bij aangeplant in deze groenzone.

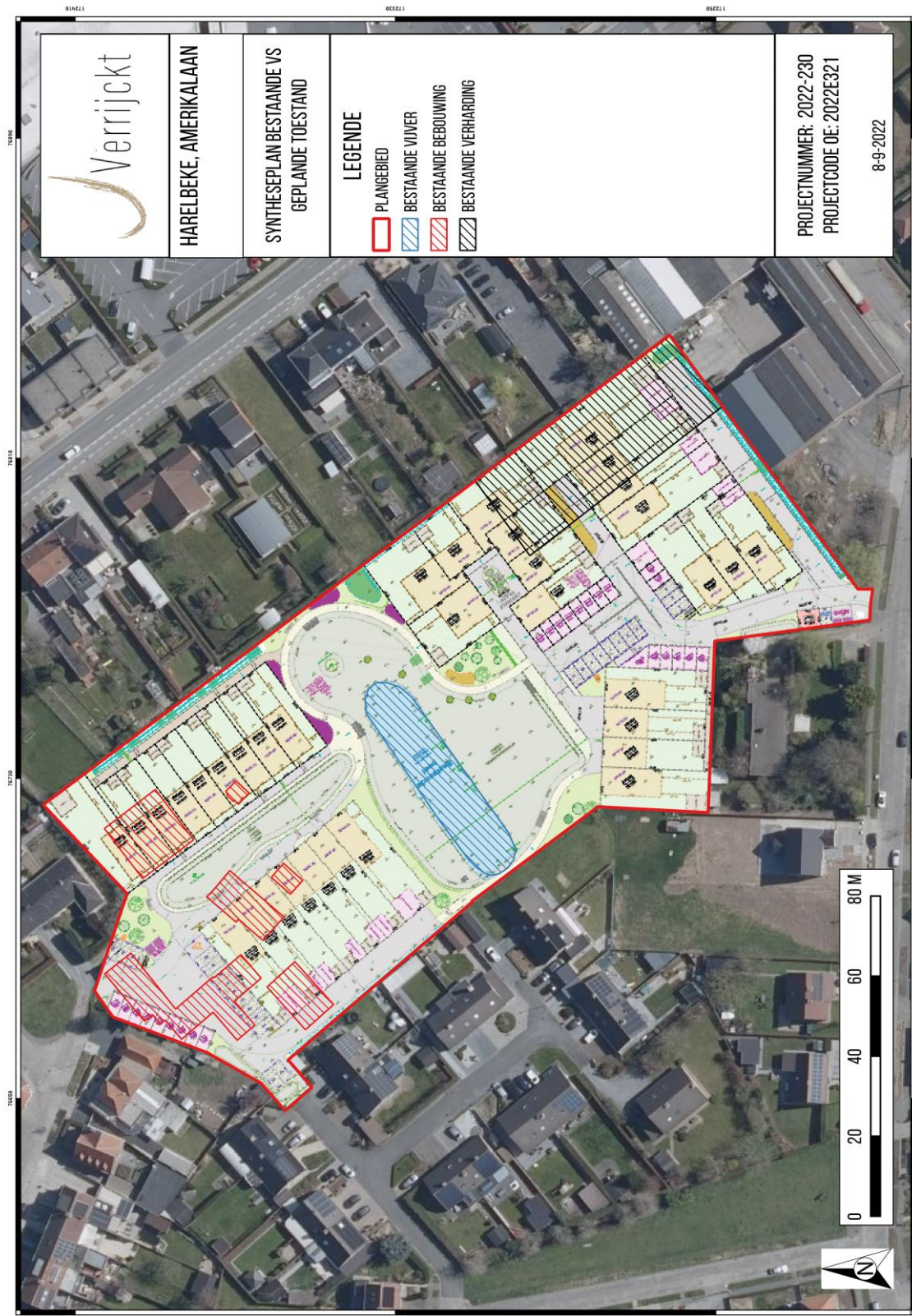
Doormiddel van de geplande werken worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Gedetailleerde plannen zijn toegevoegd in de bijlagen.

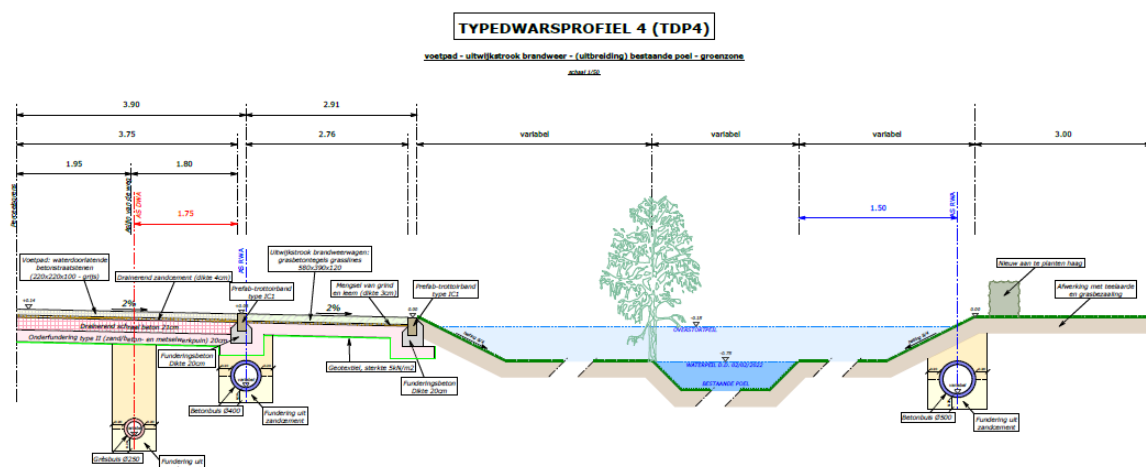
⁵ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁶ AGIV 2021e

Figuur 5: Syntheseplan van de geplande werken op orthofoto⁷

⁷ AGIV 2021e

1.4 Assessmentrapport

1.4.1 Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Figuur 1 en figuur 2. Het plangebied is gelegen aan de Amerikalaan te Harelbeke. Het plangebied situeert zich daarmee eerder aan de noordoostelijke rand van de stad, meer bepaald ter hoogte van de Arendswijk. Het marktplein van de stad Harelbeke situeert zich op ca. 1,1 km ten westen van het plangebied. Doorheen het centrum van Harelbeke stroomt de rivier de Leie. Deze situeert zich op ca. 1,3 km ten westen van het plangebied.

Ten oosten van de gemeente Harelbeke situeert zich de gemeente Deerlijk. De Deerlijksesteenweg die op ca. 70 m ten noorden van het plangebied is gelegen, verbindt het centrum van Harelbeke met het centrum van Deerlijk. Op ca. 5 km ten zuiden van Harelbeke bevindt zich de gemeente Zwevegem. Aan de westelijke zijde loopt het centrum van Harelbeke geleidelijk aan over in het centrum van de stad Kortrijk dat zich op ca. 5,4 km van het plangebied bevindt.

1.4.2 Landschappelijke en hydrografische situering

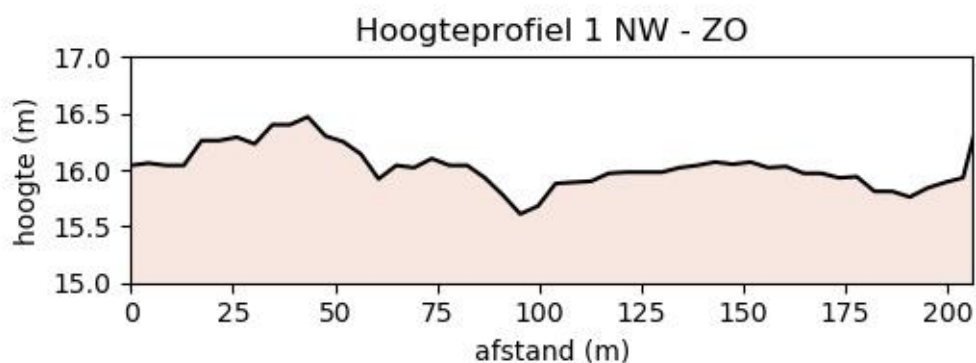
De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 11 en 23 m + TAW. Vanuit het hoger gelegen zuidoosten helt de omgeving af richting de vallei van de Gaverbeek die op ca. 1,1 km ten zuiden van het plangebied door het landschap kronkelt. Het hoger gelegen noorden helt op haar beurt af richting de vallei van de Leie die zich op ca. 1,2 km ten noorden van het plangebied situeert. Het plangebied zelf situeert zich tussen de 15,75 m en 16,2 m +TAW en situeert zich daarmee eerder op het lager gelegen gebied dat langs de

⁸ Plan aangeleverd door opdrachtgever

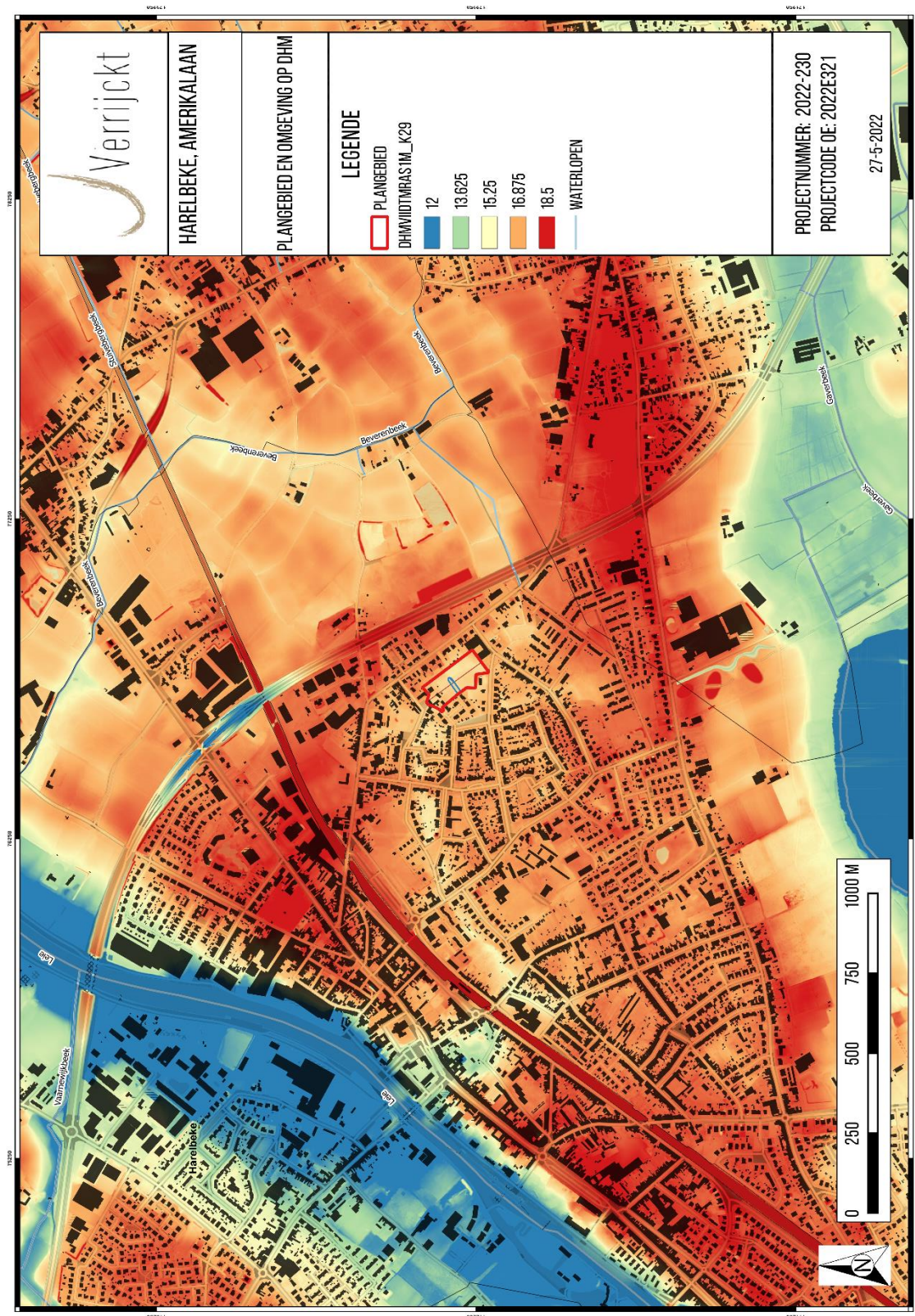
noordzijde wordt afgesneden door de Leie en ten zuiden wordt afgezoomd door de vallei van de huidige Gaverbeek.

Dit lager gelegen gebied dat gelegen is tussen bovengenoemde valleien wordt ontwaterd door verscheidene waterlopen, waaronder de Beverenbeek die zich op ca. 721 m ten noorden van het plangebied bevindt. Op basis van het digitaal hoogtemodel is te zien dat deze beek waarschijnlijk dwars door het plangebied stroomde richting de Leie. Op het DHM is er namelijk een geul te zien die vanuit het hoger gelegen oosten richting de Leie meandert. Bij het verkleinen van de schaal op het DHM is er een duidelijke depressie waarneembaar binnen het plangebied. Dat er een waterloop doorheen het plangebied zou gestroomd hebben, lijken zowel bodemkaarten als de historische kaarten (zie verder) te bevestigen.

Zoals reeds aangehaald bevindt het niveau binnen het plangebied zich tussen de 15,75 m en 16,2 m +TAW. Het niveau binnen het plangebied is vrij vlak te noemen. Ter hoogte van de aanwezige bebouwing is het niveau een 20-tal centimeter hoger gelegen. Zoals reeds aangehaald situeert het niveau binnen het plangebied zich lager dan de omliggende percelen.

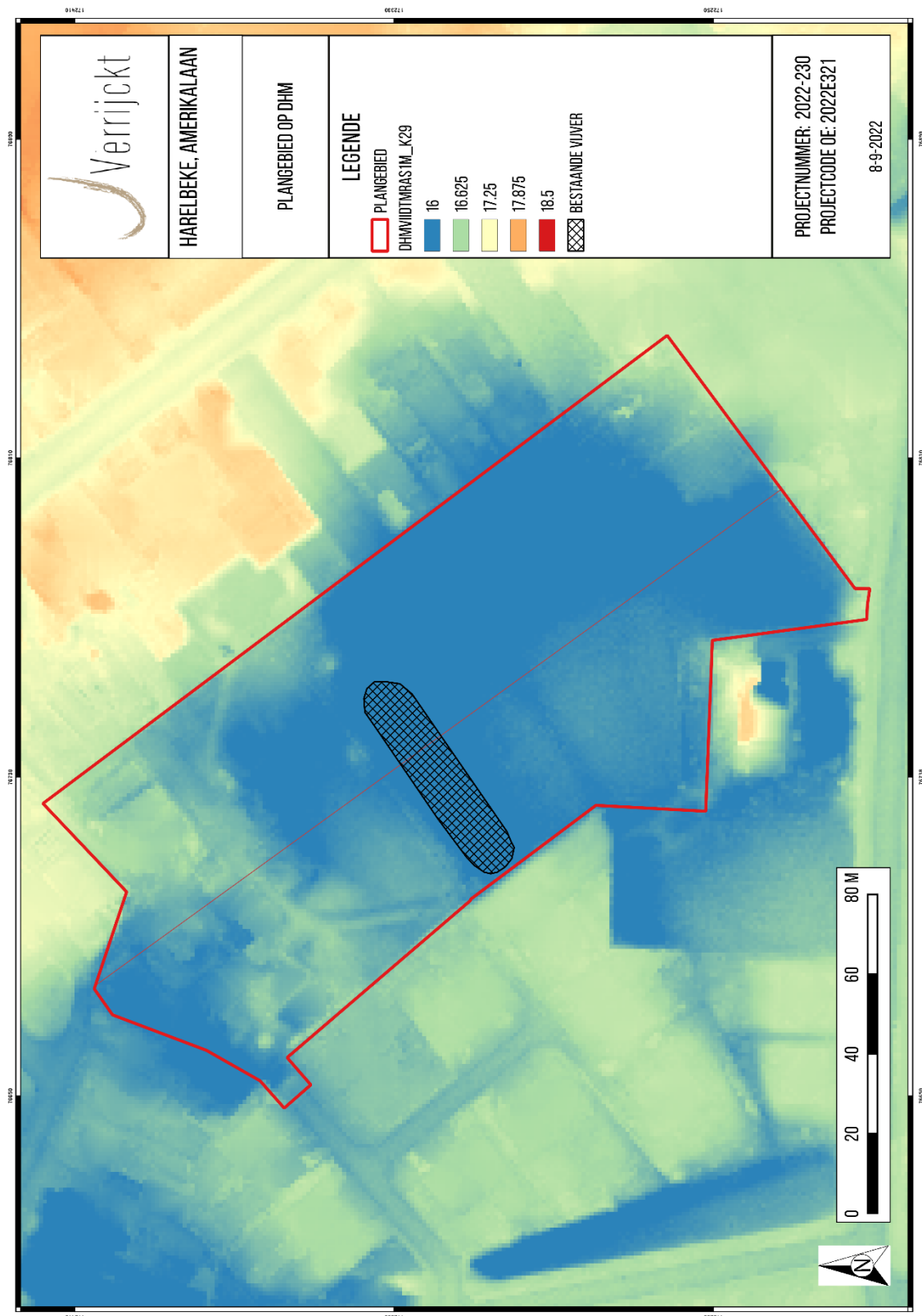

Figuur 7: Hoogteprofiel 1 noordwest - zuidoost

Figuur 8: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM II)⁹

⁹ AGIV 2021b

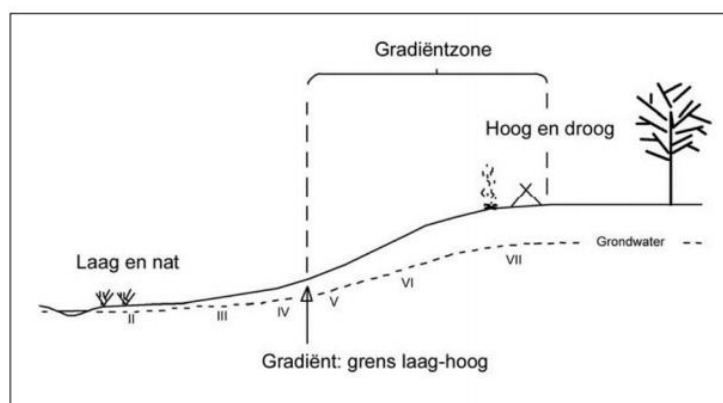
Figuur 9: Plangebied op het DHM II¹⁰

¹⁰ AGIV 2021b

De meeste kampementen van jager-verzamelaars kunnen verwacht worden in de zogenaamde gradiëntzone, die zich uitstrekt vanaf de gradiënt (de grens tussen 'lage/natte' en 'hoge/droge' bodems) tot ca. 200 à 250 m in het droge deel. Een verklaring voor deze relatie moet worden gezocht in de volgende factoren:

- Landschappelijke gradiënten worden gekenmerkt door het op korte afstand van elkaar voorkomen van een grote verscheidenheid aan vegetatie-typen. Dit brengt voor jager-verzamelaars met zich mee dat op dergelijke locaties een grote verscheidenheid aan voedselbronnen op korte afstand voorhanden is in de vorm van planten en dieren.
- Rivier- en beekdalen vormden markante en goed herkenbare elementen in het door bossen gedomineerde landschap. Met name in het laat-paleolithicum en mesolithicum vormden de dalen de belangrijkste transportroutes.
- Langs eroderende oevers van rivieren en beken kunnen vuursteenhoudende terrasafzettingen aan het daglicht treden. In een begroeid zandlandschap kan een dergelijke ontsluiting een belangrijke bron van vuursteen zijn.
- Water geldt als constante en betrouwbare voedselbron door de aanwezigheid van vis.
- De nabijheid en bereikbaarheid van (drink-)water.

Op basis van bovenstaande bespreking van het digitale hoogtemodel kan geconcludeerd worden dat het plangebied te midden van de reeds gedempte Arensbeek en haar alluviale zone is gelegen. De bodemkaart (die verder aan bod komt) toont eveneens aan dat de bodem binnen het plangebied vrij tot zeer nat is.

Figuur 10: Illustratie gradiëntzone

De geomorfologische kaart werd geconsulteerd. Echter is er voor het plangebied en haar omgeving geen geomorfologische kaartblad beschikbaar. Er zijn wel fysisch-geografische gegevens bekend over het plangebied en haar omgeving. Zo behoort Harelbeke fysisch-geografisch tot het Leie-Schelde-interfluvium met een noordelijke overgang naar de alluviale Leivallei. De depressie van de Gaverbeek (fossiele rivierloop van de Leie) kan als een afzonderlijke entiteit worden beschouwd. Het grondgebied draagt een zwak golvend reliëf van circa 10 meter tot circa 25 meter boven de zeespiegel. Het hoogste punt is gesitueerd nabij de Keizershoek (aansluitend bij het grondgebied Kortrijk), ten zuiden van het gehucht Stasegem. Afnemend reliëf naar het noorden toe, naar het valleigebied van de Leie. De bodemgesteldheid is overwegend licht zandlemig tot zandig, soms met

leemsubstraat op geringe diepte. In de Leievallei en specifiek ter hoogte van de oude Leiemeanders, alsook in de depressie van de Gaverbeek is de bodem uitgesproken kleilig. Ter hoogte van De Gavers komen in de schotelvormige depressie van de Gaverbeek (vergraven) mergelhoudende gronden (moeraskalk) voor, waarrond enkele droge, zanderige verhevenheden zijn gesitueerd.

De beekstelsels met onder meer de Gaverbeek en Arentsbeek (of Arelbeek) zijn grotendeels overwelfd en vaak kunstmatig omgeleid. De oorspronkelijke afwatering was in essentie noordwaarts naar de Leie (Beverenbeek) of oostwaarts naar de Gaverbeek (onder meer Pluimbeek en Keibeek). In het afwateringsstelsel van de Gaverbeek werd evenwel een stroominversie in westelijke richting gerealiseerd. De Leievallei met eertijds vochtige riviergraslanden en bosfragmenten wisselde af met licht geprononceerde kouterruggen met oorspronkelijk vruchtbaar open akkerland. Door de stedelijke ontwikkeling in de Kortrijkse agglomeratie zijn deze kenmerken thans sterk vervaagd¹¹.

1.4.3 Geologische situering

PALEOGEEN EN NEOGEEN (TERTIAIR)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Kortrijk, meer bepaald het Lid van Moen. Dit bestaat uit kleihoudende grijze klei tot silt en bevat kleilagen.

QUARTAIR 1/200.000

Op de Quartairgeologische kaart 1:200.000 is het plangebied gekarteerd als Type 3. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (FLPw) gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holocene (zandleem tot leem) (ELPw). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair (HQ).

QUARTAIR 1/50.000

Op de Quartairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als 10. De jongste laag bestaat uit zandige tot zandlemige eolische afzettingen, homogeen bovenaan, een alternatie van zand- en leemlagen onderaan. Daaronder liggen vlechtende rivierafzettingen. Hierbij zijn de jongste zandige afzettingen: zeer fijn tot medium zand, soms met lemige intercalaties die weinig kunnen zijn. De oudste zijn hierbij grofkorrelige afzettingen: meerdere fining-up cycli bestaande uit grindhoudend en grindrijk zand aan de basis, halffijn zand tot klei aan de top.

Net ten zuidoosten van het plangebied, meer bepaald ter hoogte van de huidige Beverenbeek komen er eveneens fluviatiele afzettingen voor. Deze stoppen abrupt op enkele meters van het plangebied. Het is daarbij echter niet uitgesloten dat deze in werkelijkheid verder doorlopen, aangezien deze waterloop (o.b.v. van onder andere het DHM) in het verleden lijkt door te lopen doorheen het plangebied.

¹¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Harelbeke

1.4.4 Bodemkundige situering

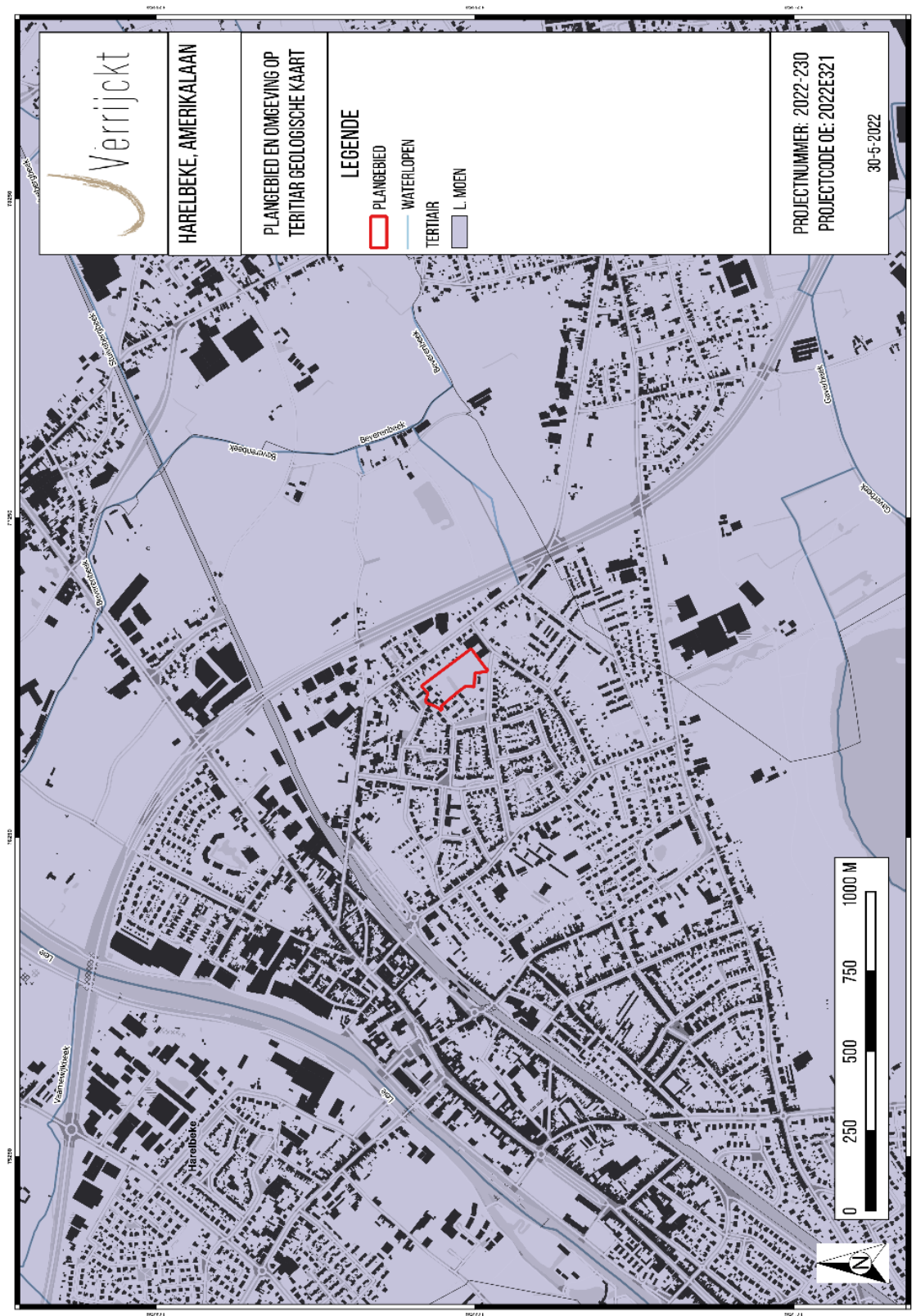
Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem binnen het plangebied grotendeels gekarteerd als LeP-bodem. Zowel het noordwestelijke deel als het zuidoostelijke deel van het plangebied worden gekarteerd als zijnde OB-bodem. Tot slot wordt het uiterste zuidwestelijke deel van het plangebied gekarteerd als zijnde Ldp-bodem.

Een Lep-bodem betreft een sterk gelyige grond op zandleem met reductiehorizont zonder profielontwikkeling. Het betreft een vrij tot zeer natte bodem. De kleur is overwegend grijs met talrijke roestvlekken. Dieper dan 80 cm onder het maaiveld wordt blauwgrijs reductiemateriaal aangetroffen.

Een Ldp-bodem wijst op een matig gleyige grond op zandleem zonder profielontwikkeling. De bovenlaag is zwaar zandleem. De bovenlaag is zwaar zandleem. Het zandleemdek en het onderliggend stroomzand (z) zijn kalkhoudend. Met uitzondering van de bovengrond komen in gans het profiel roestverschijnselen voor. Het onderliggend Pleistoceen zand is vaak licht kalkhoudend als gevolg van kalkinfiltratie uit de bovenliggende horizonten.

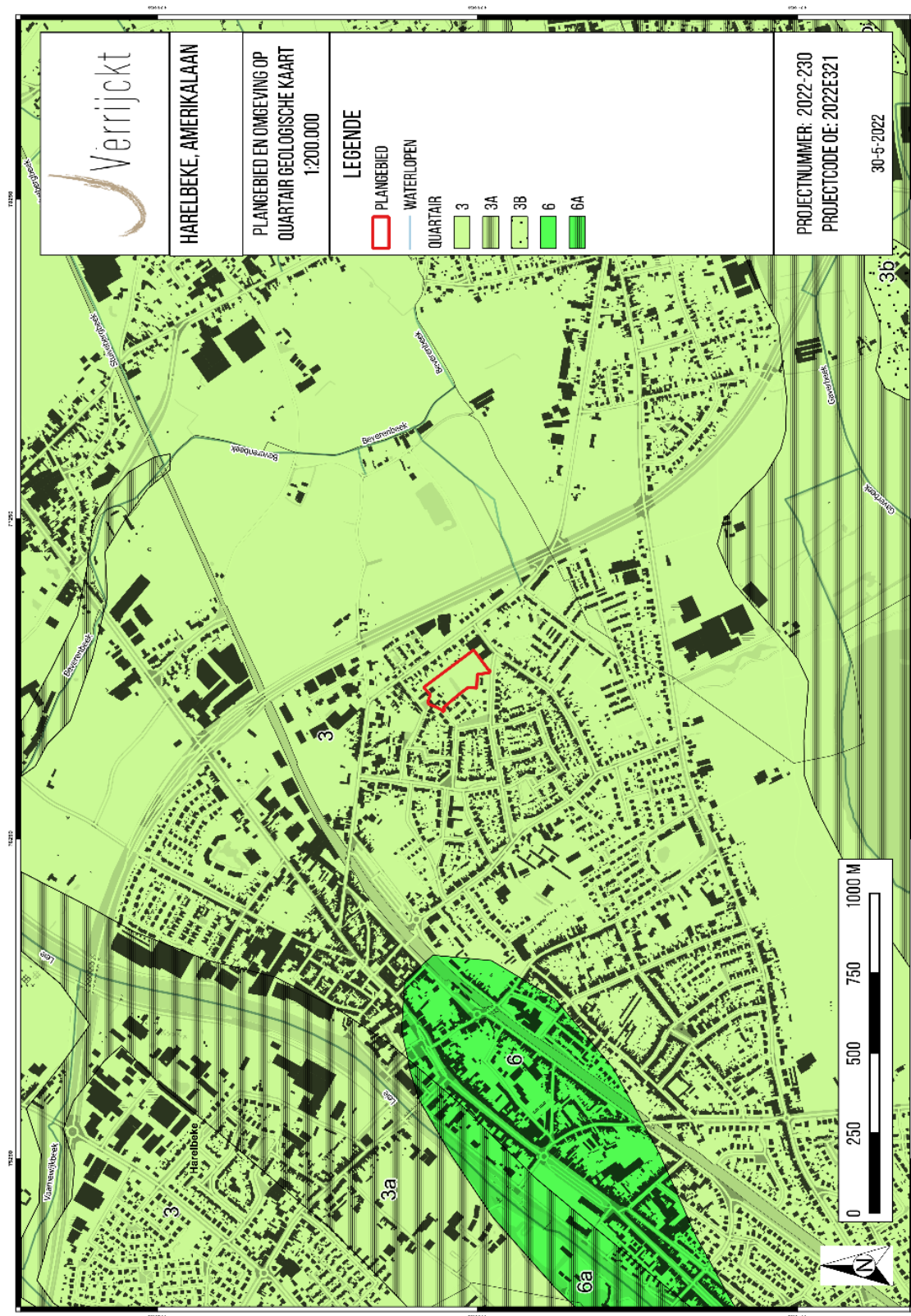
Tot slot betreft een OB-bodem een aanduiding voor reeds bebouwde bodems.

De kartering van de bodemkaart bevestigt op deze manier het vermoeden van het plangebied binnen een oude meanderende waterloop en haar alluviale zone.

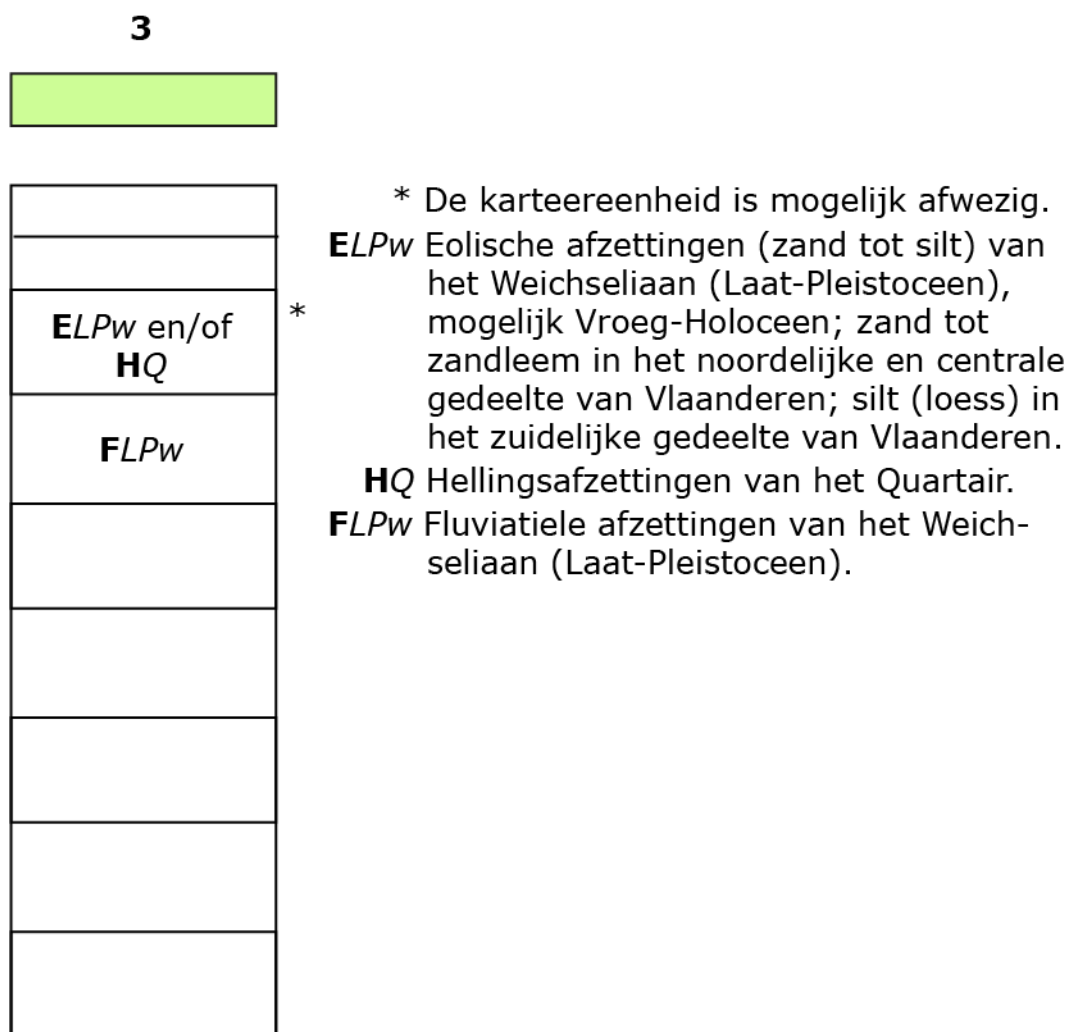
Figuur 11: Plangebied op de Tertiairgeologische kaart¹²

¹² DOV VLAANDEREN 2021b

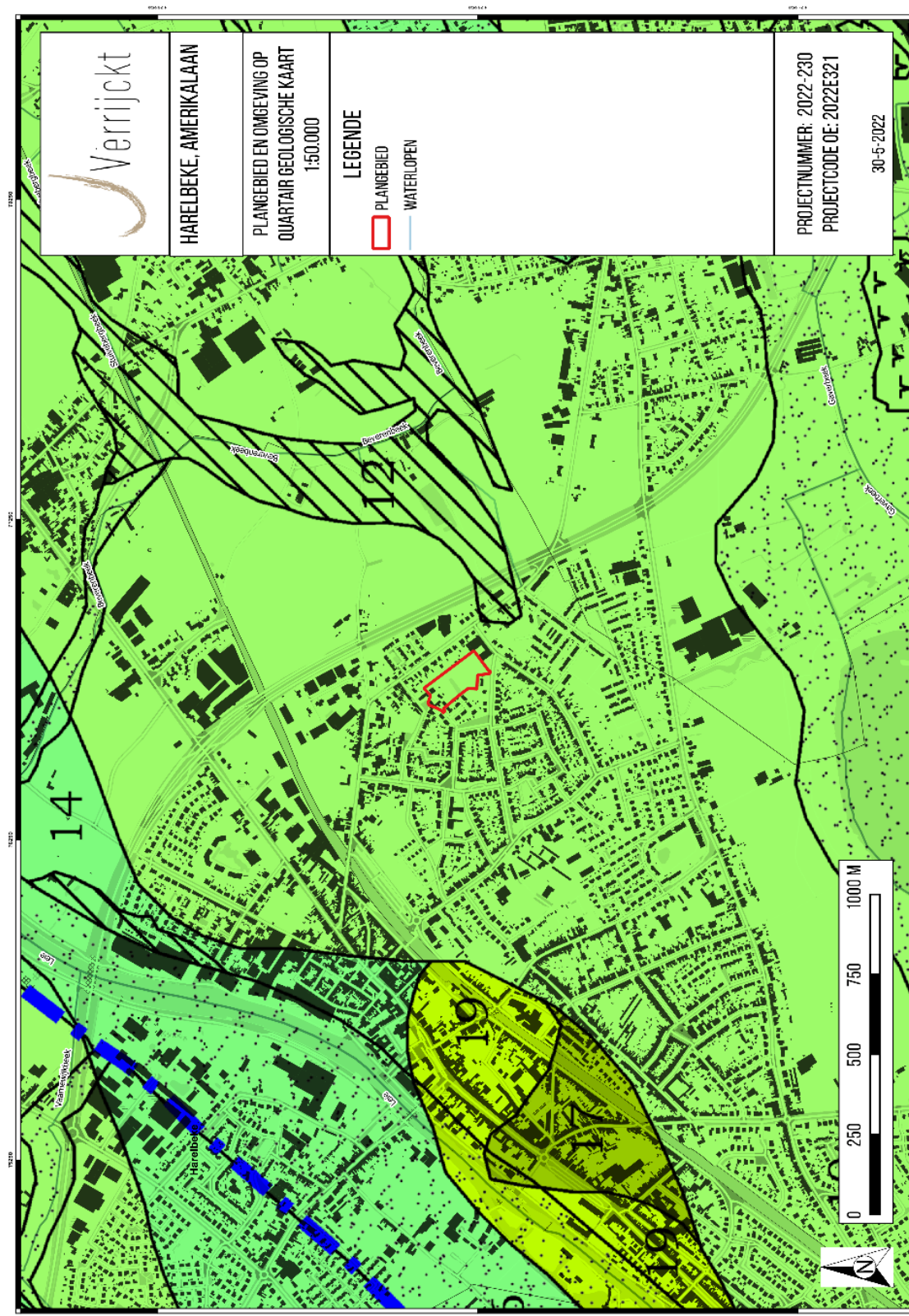
Figuur 12: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:200.000¹³

¹³ DOV VLAANDEREN 2021c

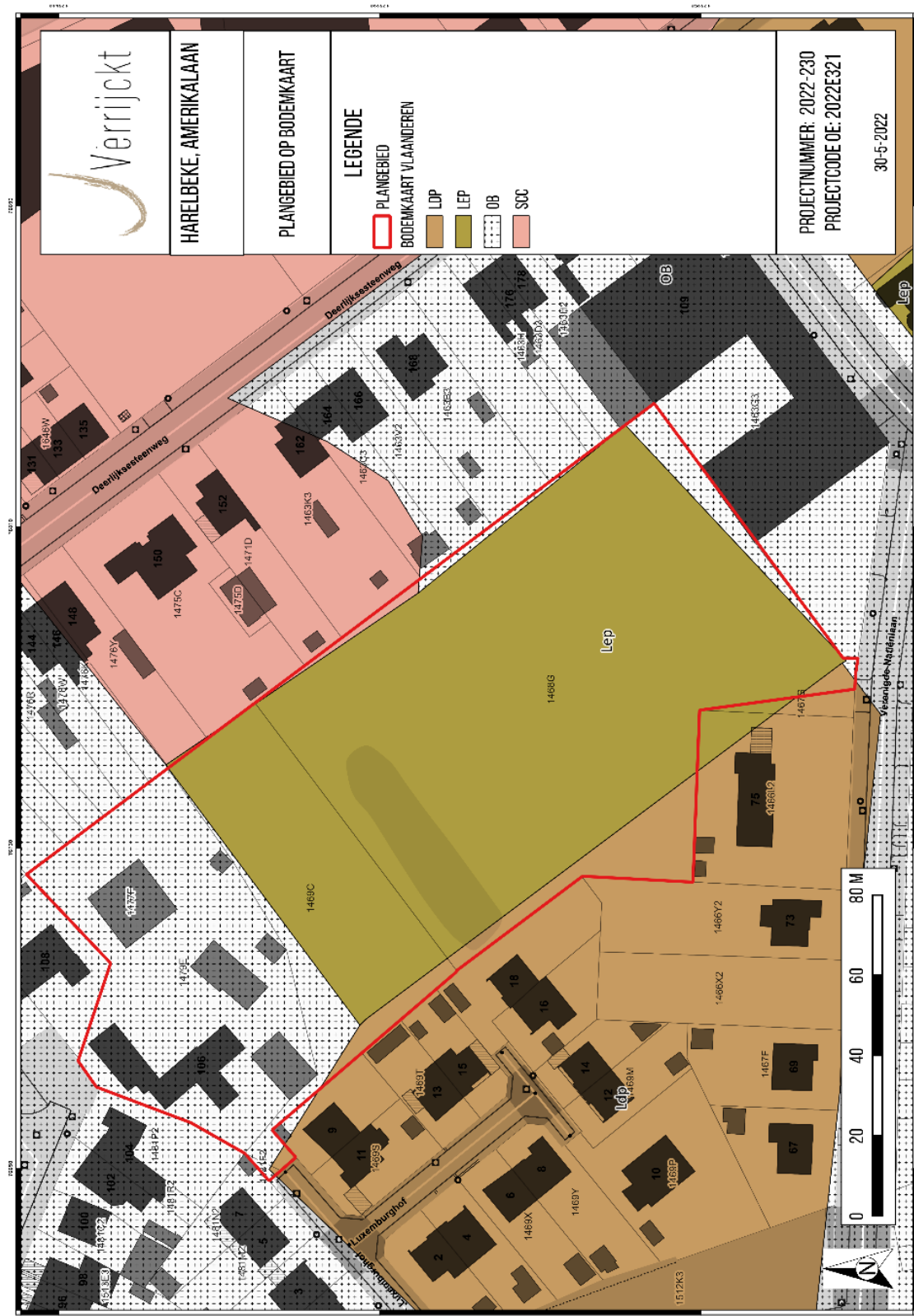
Figuur 13: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:200 000 betreffende het plangebied¹⁴

¹⁴ DOV VLAANDEREN 2021c

Figuur 14: Plangebied op de Quartairegeologische kaart 1:50.000¹⁵

¹⁵ DOV VLAANDEREN 2021c

Figuur 15: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen¹⁶

¹⁶ DOV VLAANDEREN 2021a

1.4.5 Historische bronnen

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Harelbeke.

In de historische bronnen komt de gemeente pas voor in 629. In het jaar 691 wordt de gemeente vermeldt onder de benaming Harlebecca. Voor deze benaming zijn tot op heden drie etymologische verklaringen bekend. De eerste verklaring zou wijzen op het Germaanse “harula”, wat niet meer dan zandige heuvelrug zou betekenen. De tweede verklaring wijst mogelijk op “Akar”, wat wordt afgeleid van “Harel”. Hiermee doelt men op glanzen, waarmee men mogelijks verwijst naar het glanzende water van de Leie. Tot slot doelt de derde verklaring op “Harula”, wat vlasvezel zou betekenen.

De vroegste archeologische waardes die op het grondgebied van Harelbeke werden aangetroffen, gaan terug tot het Epipaleolithicum en het Mesolithicum. Het merendeel van de vondstconcentraties die dateren uit deze periode komen voor op de hoger gelegen oevers van de Gavers en een grote en natte komvormige laagtes. Verder werden er eveneens enkele vondsten gedaan uit het Neolithicum en de metaaltijden. Verder werden er reeds verscheidene aanwijzingen gevonden van menselijke activiteit doorheen de Romeinse periode. Zo bevinden er zich minstens twee Romeinse Heirwegen op het grondgebied van Harelbeke. De ene weg fungeerde als verbinding tussen Cassel en Tongeren. De andere weg bevond zich aan de oostelijke oever van de Leie. Het merendeel van de reeds aangetroffen bewoningssporen, graven, e.d. werden in de nabijheid van deze twee heirbanen en tussenliggende veldwegen aangetroffen.

Ondanks het feit dat uit de etymologie is gebleken dat Harelbeke te dateren is in de vroege middeleeuwen, zijn er tot op heden weinig tot geen archeologische waardes gekend die de menselijke aanwezigheid tijdens deze periode kan staven. Uit historische bronnen kon afgeleid worden dat er in de 10^e -eeuw eveneens een kerk aanwezig is in Harelbeke. Of het om dezelfde kerk gaat, is onduidelijk. Deze zou zich ter hoogte van het Paretteplein gesitueerd hebben. Aan het einde van de 10^e – of aan het begin van de 11^e -eeuw zou de kerk en de andere bebouwing vernietigd worden door de Noormannen. In de 11^e -eeuw zou de kerk opnieuw heropgebouwd worden.

In de 11de eeuw is er een zwaairom in de Leie voorzien, die afgesloten wordt met balken. In die periode richten de graven van Vlaanderen langs de Leie hun banmolens (Watermolenstraat) op. Volgens De Flou worden de watermolens voor het eerst vermeld in 1125. Voor het eerst in 1100 is er sprake van een stadhuis, wanneer Harelbeke tot grafelijke stad wordt uitgeroepen. Harelbeke is tijdens de middeleeuwen een open stad, zonder ommuring maar met vesten en grachten. Harelbeke strekt zich op dat ogenblik uit vanaf het punt waar een eilandje deze rivier in twee armen splitst tot voorbij de plaats waar de Arendsbeek (of Arelbeek) in de Leie uitmondt. Het stadscentrum ligt tussen de monding van de Arendsbeek (of Arelbeek) in de Leie en het huidige Schipstraatje met een concentratie van woningen aan beide zijden van de weg Kortrijk-Gent. Op de plaats waar de Zwevegemsestraat, Wagenweg en Kortrijksestraat samenkomen, staat een poort, met name de Westpoort; de Oostpoort is gelegen aan de huidige Forestiersstraat. De vesten volgen een stukje de Andries Pevernagestraat om dan af te buigen ter hoogte van de huidige Ballingenweg. In de 17de eeuw zijn de poorten verdwenen; de vesten verdwijnen al vroeger en vermoedelijk zijn de grachten gedempt in de 15de of 16de eeuw.

In 1477 komen de Franse troepen Harelbeke voor de zoveelste keer platbranden en plunderen. Hierdoor gaat de welvarendheid van de stad verloren. Na een brand in de Sint-Salvatorskerk (Gentsestraat) in 1497 wordt aan het dak van het nieuwe koor gewerkt en vermoedelijk komt in die periode ook het vierzijdige kruisribgewelf boven de viering tot stand. Onder het bestuur van keizer Karel V (1506-1558) kent Harelbeke een periode van stabiliteit. In 1510 wordt rechtover de toenmalige kerk een nieuwe pastorie opgetrokken. In de laatste decennia van de 16de eeuw breken onrustige tijden aan met het opkomende protestantisme, de beeldenstorm en de reactie van de katholieke

Spaanse vorsten. In 1570 valt Harelbeke ten prooi aan de geuzen. De kerk, de kloosterkapel en verschillende huizen worden geplunderd en platgebrand.

In 1733 wordt de kerk (Gentsestraat) door een zware brand geteisterd, doch vermoedelijk terug opgebouwd. In 1738 worden de romaanse zijkoren vervangen en vergroot, tegen de zuidwestelijke hoek van de kruisbeuk wordt aan de buitenkant een traptoren gebouwd, de zijbeuk van de benedenkerk wordt aan de buitenzijde verbreed door een nieuwe muur waartegen een zijportaal wordt opgetrokken. Deze verbouwingen moesten de kerk verruimen om ze daarna te kunnen overwelfen. In 1744 bezetten de Fransen de stad Kortrijk. Aangezien de sluizen en watermolens (Watermolenstraat) in Harelbeke voor de Fransen van groot belang zijn, doch vaak ook het doel van militaire acties, kamperen ze enige tijd te Harelbeke. In 1770 zijn de molen, de sluizen en kaaimuren in een zeer slechte staat.

In de 19de eeuw vindt een belangrijke uitbreiding van de bestaande transportinfrastructuur plaats. Zo wordt in 1839 op Harelbeeks grondgebied de spoorwegverbinding tussen Kortrijk en Gent aangelegd. Eveneens in de 19de eeuw heerst er in Harelbeke een bloeiende tabaksnijverheid, vooral geconcentreerd langsheen de Marktstraat, waar de nijveraars kleine fabrieken bouwen achter de woningen.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog wordt Harelbeke bezet door de Duitsers. Op 22 augustus 1914 trekken de eerste Duitse verkenningsstroepen via Harelbeke naar Kortrijk. Het kasteel te Stasegem werd daarbij omgevormd tot militair hospitaal. Verder worden er enkele vliegvelden aangelegd, waaronder één in de Beverestraat op ca. 1 km ten oosten van het plangebied. Daarnaast werden er eveneens ten oosten van het plangebied, op ca. 200 m schuilplaatsen opgetrokken. In de nacht van 19 op 20 oktober 1918 wordt Harelbeke bevrijd door de '9th (Scottish) Division'.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt Harelbeke opnieuw onder de voet gelopen. De Leie vormt een laatste natuurlijke hindernis om de Duitse inval een halt toe te roepen. In mei 1940 sneuvelen 40 Belgische soldaten op Harelbeekse grondgebied. Eveneens in mei worden onder meer de toren van de Sint-Salvatorskerk (Gentsestraat) en de Harelbeekse sluizen (Watermolenstraat) opgeblazen. Daarnaast hebben ook verschillende straten onder grote oorlogsschade te lijden.¹⁷

1.4.6 Cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Met deze bronnen kan nagegaan worden of er in historische tijden bebouwing is geweest op het terrein, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijker bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde topografische en kadasterkaarten. Mogelijk eerder aanwezige structuren kunnen intussen verdwenen zijn.

¹⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Harelbeke

VILLARET (1745-1748)

De Villaretkaart wordt eveneens de kaart van de Franse ingenieurs en geografen genoemd (1745-1748). Het bestrijkt grote delen van het huidige Belgische grondgebied en vertelt ons hoe het landschap erbij lag in het midden van de 18de eeuw. Na de slag bij Fontenoy (1745) kregen de Fransen voor enkele jaren de controle over onze gebieden. Het is in die militaire context dat de meer dan 80 kaartbladen ontstonden.

Op de Villaretkaart wordt het plangebied duidelijk weergegeven. Binnen de noordwestelijke hoek van het plangebied wordt bebouwing gekarteerd. Het betreffen drie rechthoekige gebouwstructuren die samen een vierkantshoeven vormen. Deze bebouwing wordt gekarteerd onder de noemer Cense, wat niet meer wil zeggen dan 'hof'. Ten noorden van het plangebied bevindt er zich een weg die de hoeve verbindt met het omliggende wegennet. Net ten zuidoosten van het plangebied wordt eveneens bebouwing gekarteerd. Ook hier lijkt de bebouwing een vierkantshoeven te vormen. Ten zuiden van het plangebied lijkt er zich een eerder vernoemde (cfr. DHM) waterloop te vormen. Deze waterloop loopt via het historische centrum van Harelbeke de Leie in. Ondanks dat deze waterloop net ten zuiden van het plangebied staat gekarteerd, stroomde deze naar alle waarschijnlijkheid dwars door het plangebied.

De eerder vernoemde Heirbanen zijn zowel op ca. 600 m ten noorden en 600 m ten zuiden van het plangebied eveneens duidelijk zichtbaar.

FERRARIS (1771-1778)

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van veldmaarschalk Joseph de Ferraris. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied, hoewel soms lokale verschuivingen mogelijk zijn.

Het plangebied bevindt zich op de Ferrariskaart net op de overlap tussen twee kaartbladen. Hierdoor is de Ferrariskaart, binnen het plangebied moeilijk te georefereren, waardoor er geen duidelijk beeld kan bekomen worden over de invulling van het plangebied en haar directe omgeving.

Vervolgens worden vier cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken.

ATLAS DER BUURTWEGEN (1843-1845)

De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.

Het plangebied wordt op de Atlas der Buurtwegen is opnieuw duidelijker en correcter gekarteerd. De bebouwing die reeds binnen het noordwestelijke deel van het plangebied zichtbaar was, wordt eveneens op de atlas der buurtwegen duidelijk gekarteerd. Het betreffen nog steeds 3 rechthoekige gebouwen. Centraal binnen het plangebied wordt voor het eerst een langgerekt perceel weergegeven. Binnen dit langgerekt perceel bevindt zich heden ten dagen een vijver. Verder wordt de waterloop ten westen van het plangebied nog steeds duidelijk gekarteerd. Ter hoogte van het plangebied wordt deze beek niet meer gekarteerd. Vooreerst krijgt deze beek de benaming Arensbeek.

VANDERMAELEN (1846-1854)

De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferrariskaarten uit de periode 1771-1778.

De Vandermaelenkaart geeft een gelijkaardig beeld over de invulling van het plangebied als die dat zichtbaar zijn op de voorgaande historische kaarten. De bebouwing blijft zich concentreren binnen de noordwestelijke hoek van het plangebied.

POPP (1842-1879)

Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879).

Op de Poppkaart wordt het plangebied eveneens duidelijk gekarteerd. De invulling binnenin het plangebied blijft vrij gelijkaardig aan die van de voorgaande historische kaarten. Centraal binnen het plangebied wordt de huidige vijver duidelijk zichtbaar gekarteerd.

TOPOGRAFISCHE KAART 1873

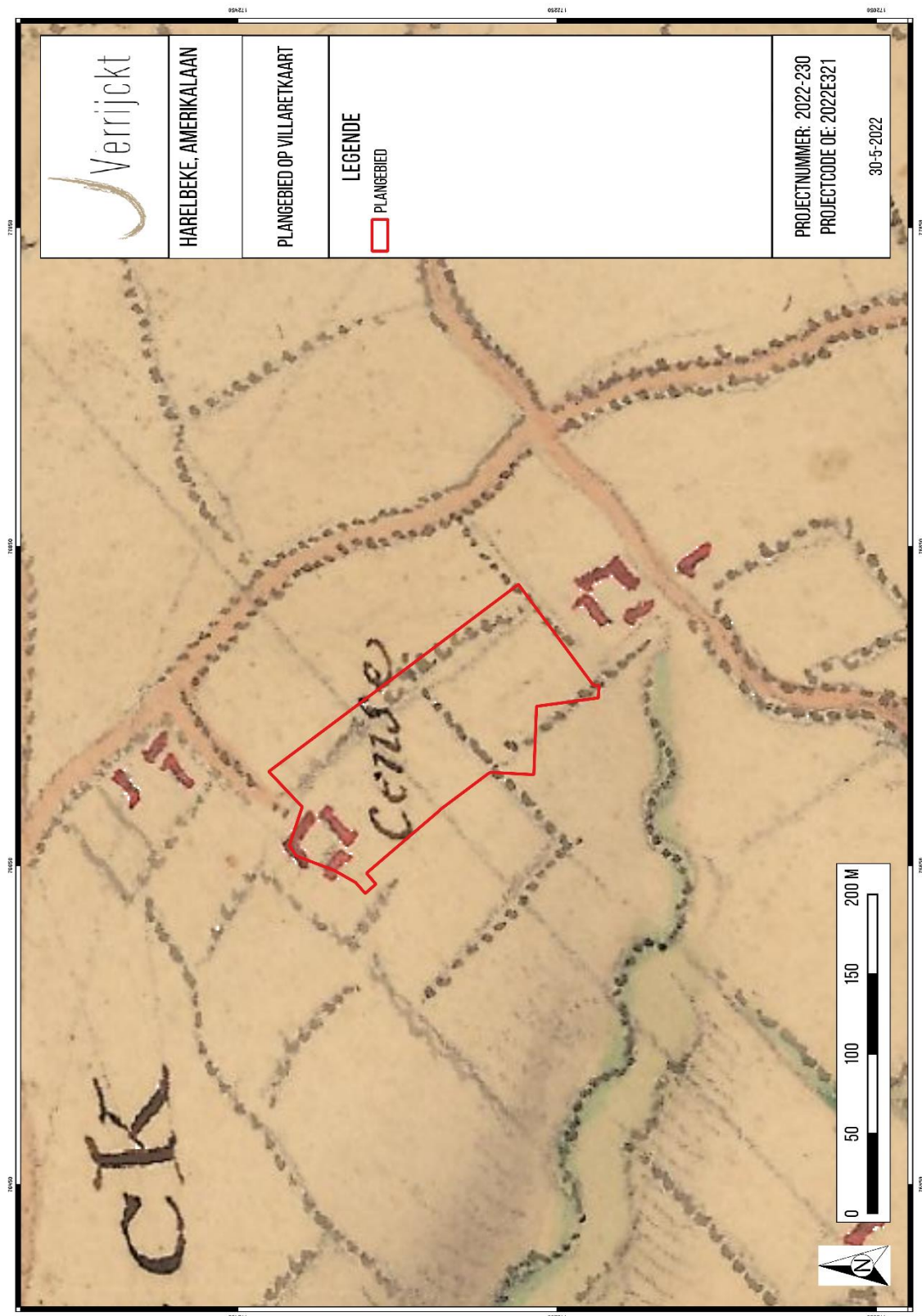
Een vierde bron uit de 19de eeuw is de topografische kaart van België uit 1873.

De invulling van het plangebied blijft ook op de topografische kaart uit 1873 vrij gelijkaardig aan die van de voorgaande kaarten. Echter is te zien dat er t.h.v. de eerder besproken bebouwing twee extra gebouwen zijn toegevoegd. Verder is te zien dat het merendeel van het plangebied is ingekleurd als weiland.

Vervolgens worden er topografische kaarten uit de 20ste en 21ste eeuw vergeleken.

ORTHOFOTO 1971, 2000-2003

Op de orthofoto is de bebouwing binnen de noordwestelijke zijde van het plangebied goed te zien. Naast de eerder vermelde bebouwing bevindt er zich eveneens binnen de noordelijke hoek van het plangebied een gebouw. Verder blijft het plangebied onbebouwd. Op de orthofoto uit 2000 – 2003 is te zien dat de bebouwing binnen de noordelijke zijde van het plangebied ongewijzigd blijft. Verder is er voor het eerst verharding waar te nemen aan de zuidoostelijke zijde van het plangebied. Het betreft een kade waarbinnen goederen staat opgeslagen. De invulling van het plangebied zal tot op de dag van vandaag ongewijzigd blijven.

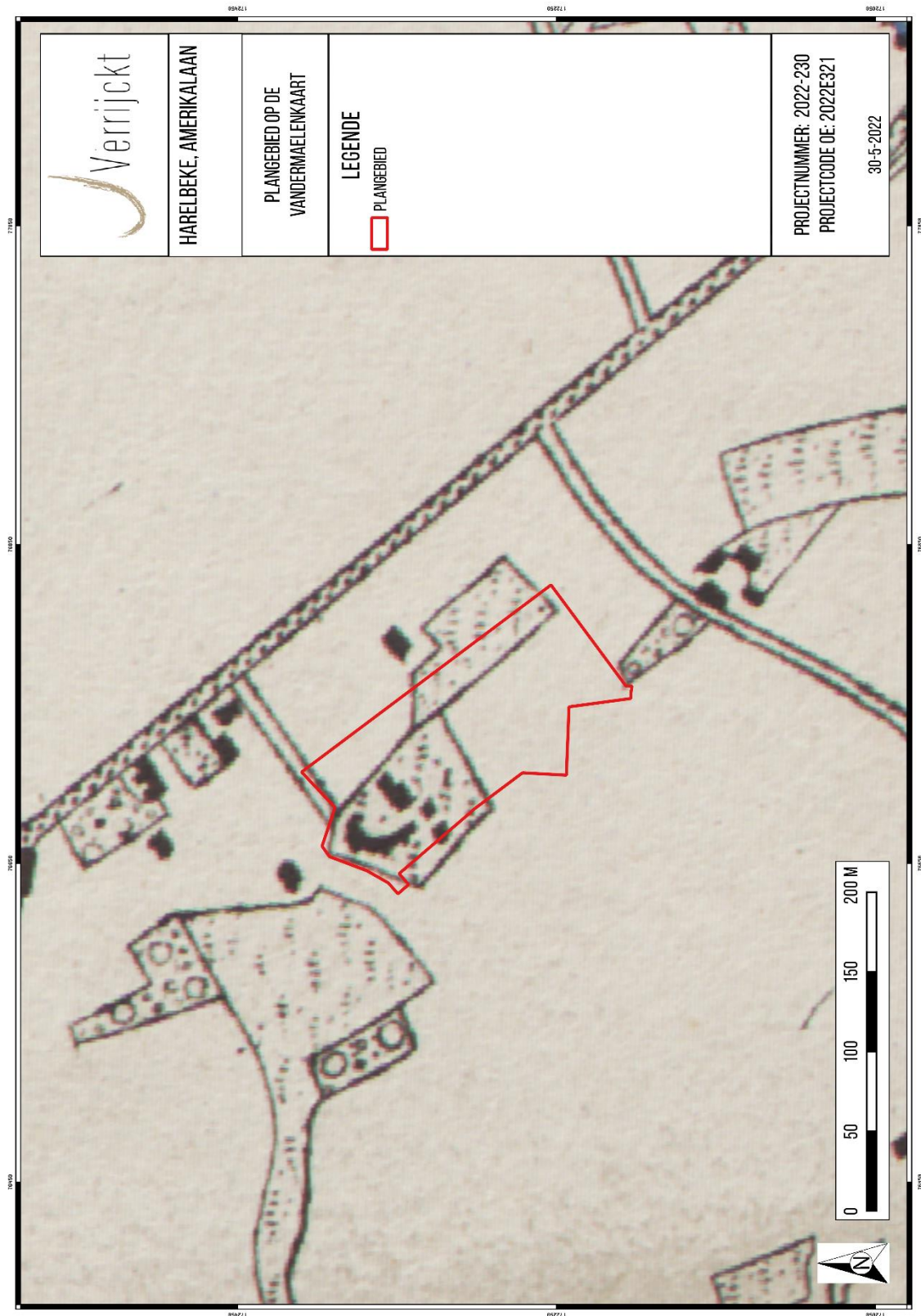
Figuur 16: Plangebied op de Villaretkaat¹⁸

¹⁸ GEOPUNT 2021a

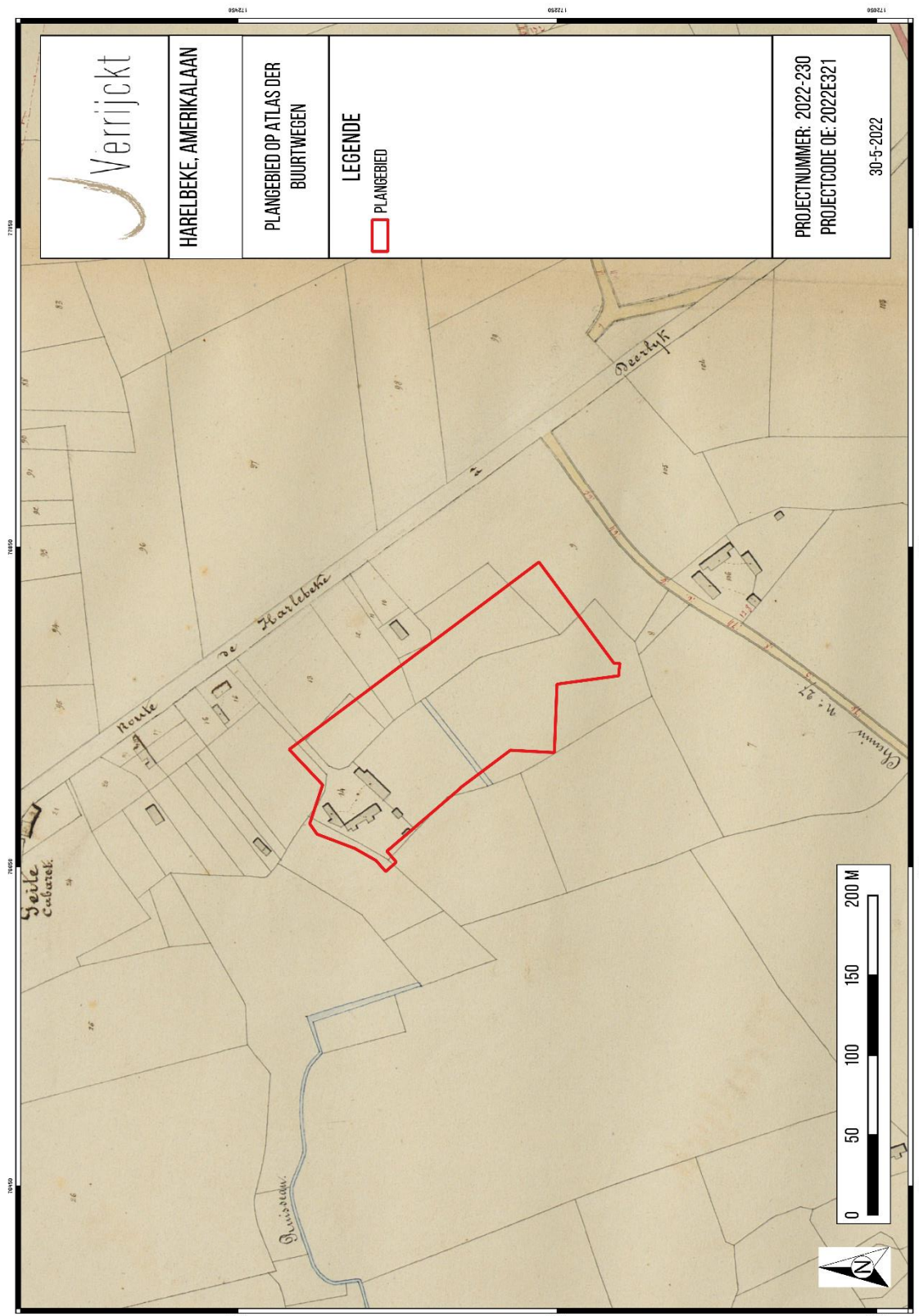
Figuur 17: Plangebied op de Ferrariskaart¹⁹

¹⁹ GEOPUNT 2021c

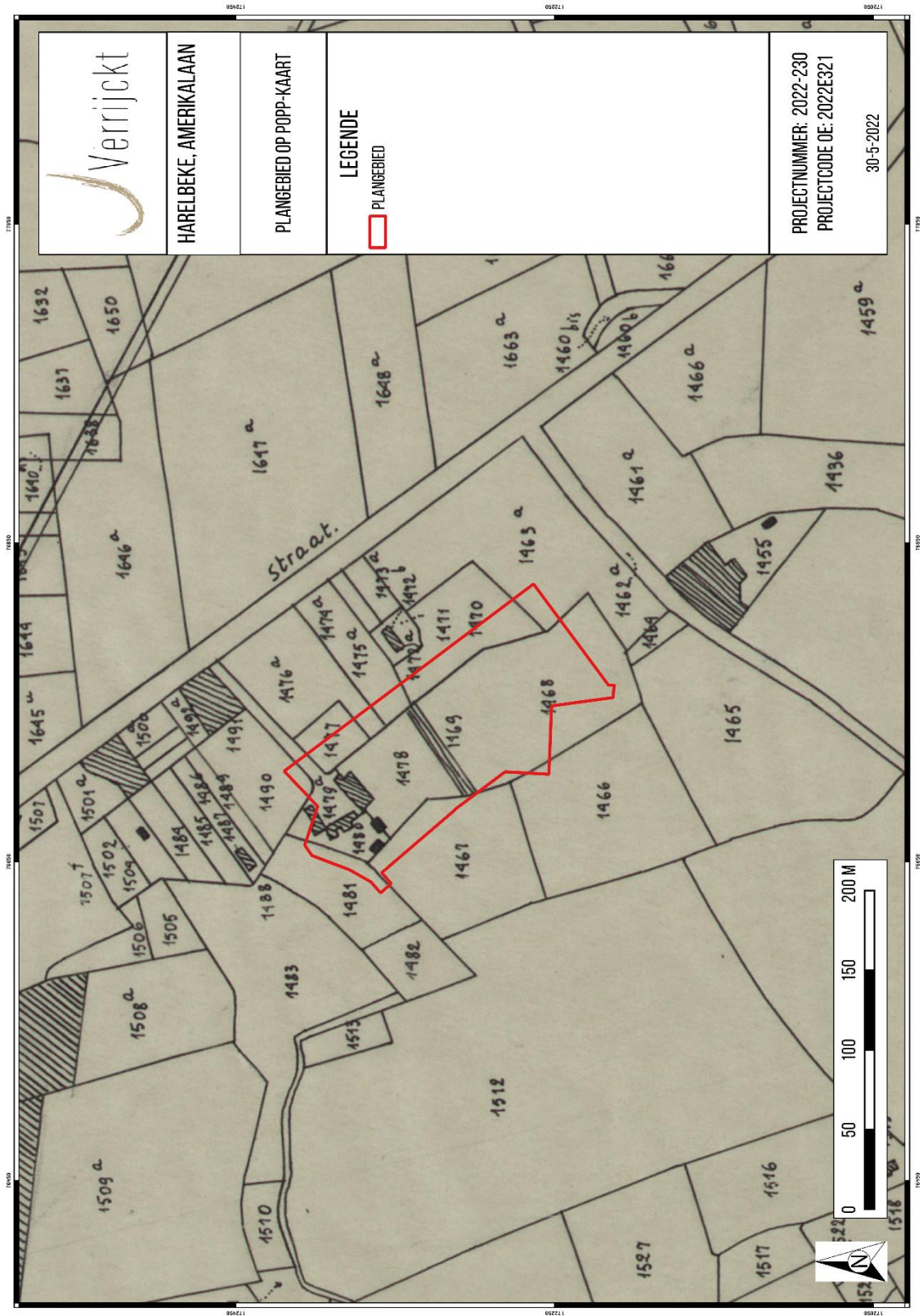
Figuur 18: Plangebied op de Vandermaelenkaart²⁰

²⁰ GEOPUNT 2021d

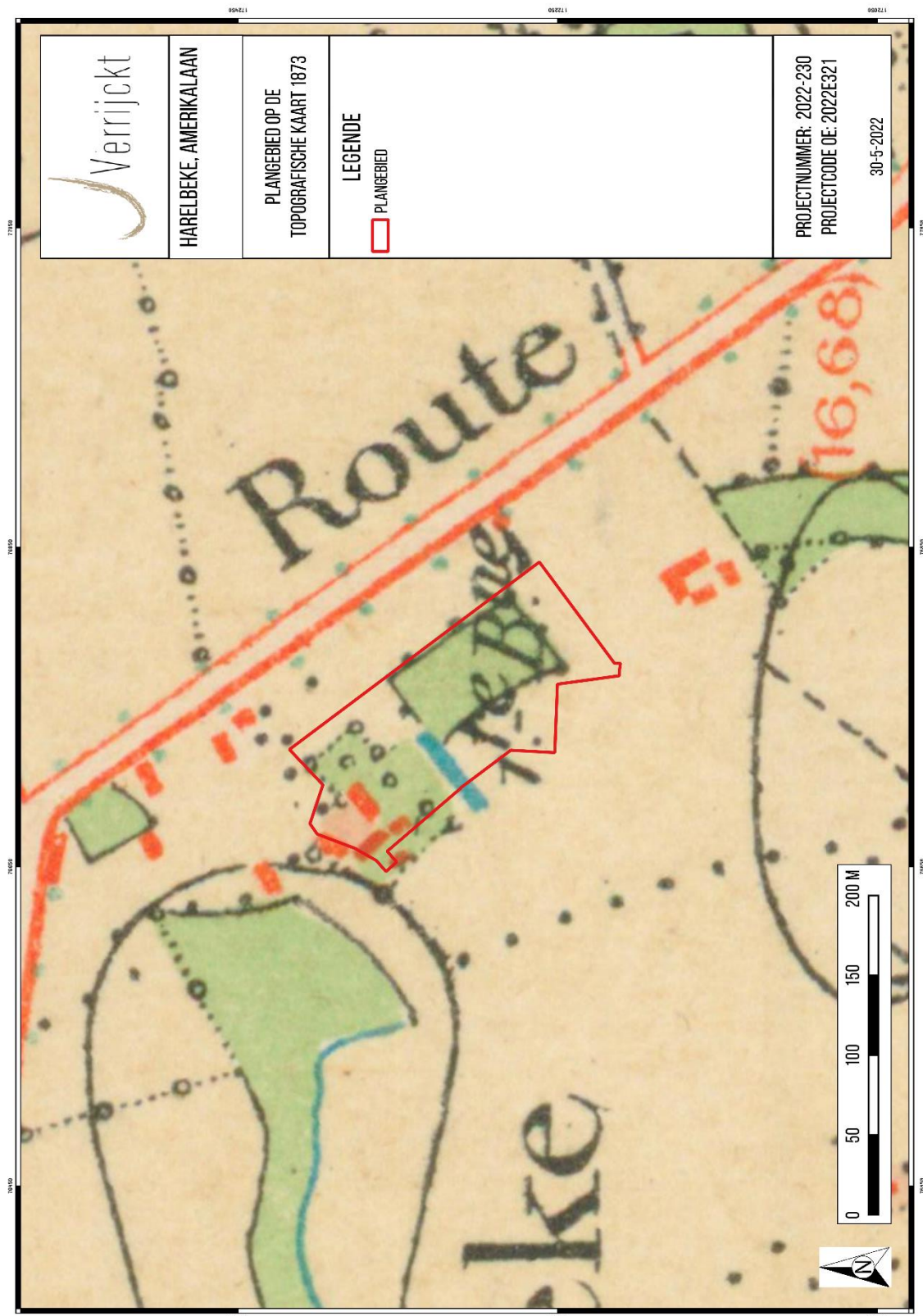
Figuur 19: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen²¹

²¹ GEOPUNT 2021b

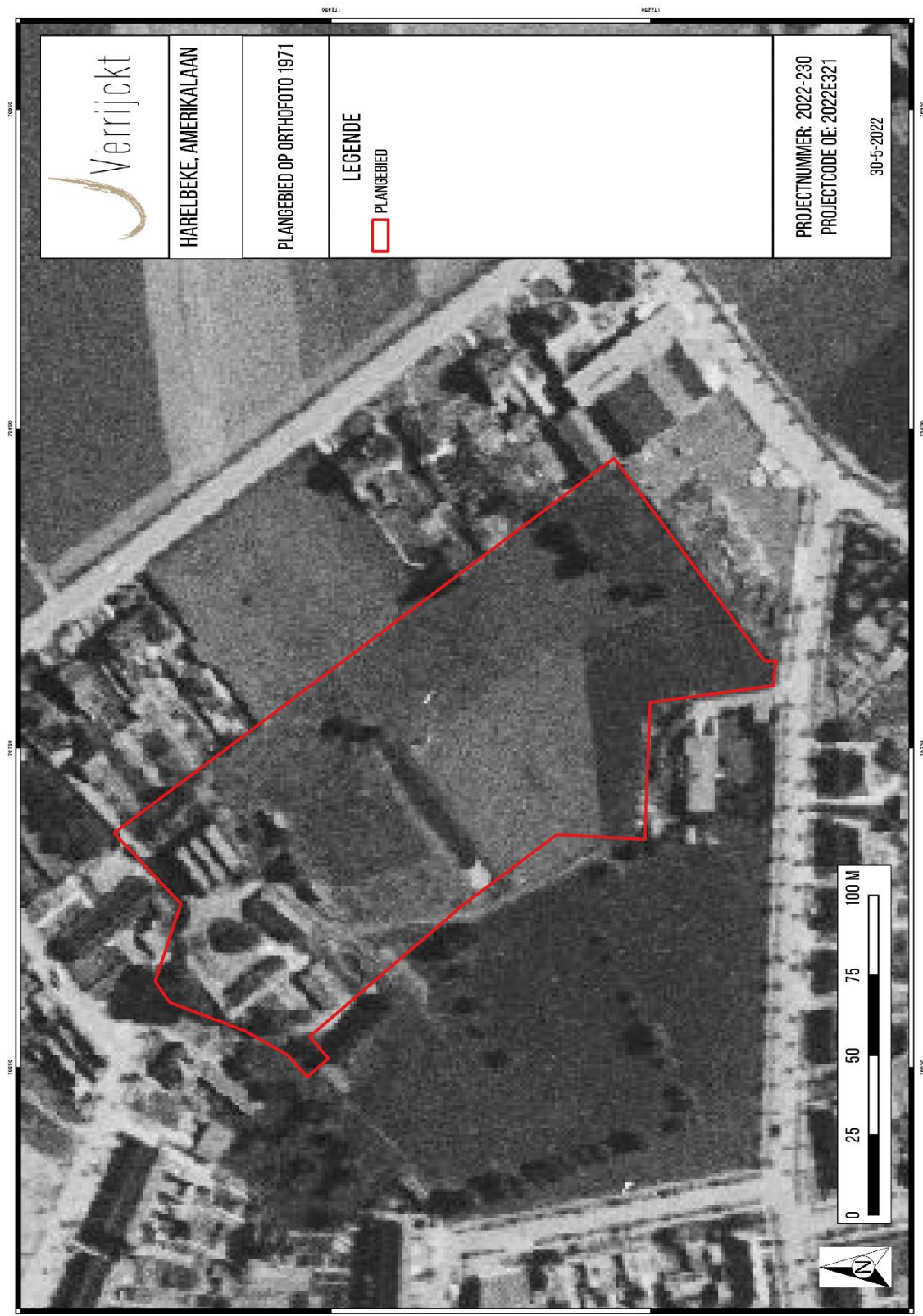
Figuur 20: Plangebied op de Poppkaart²²

²² GEOPUNT 2021e

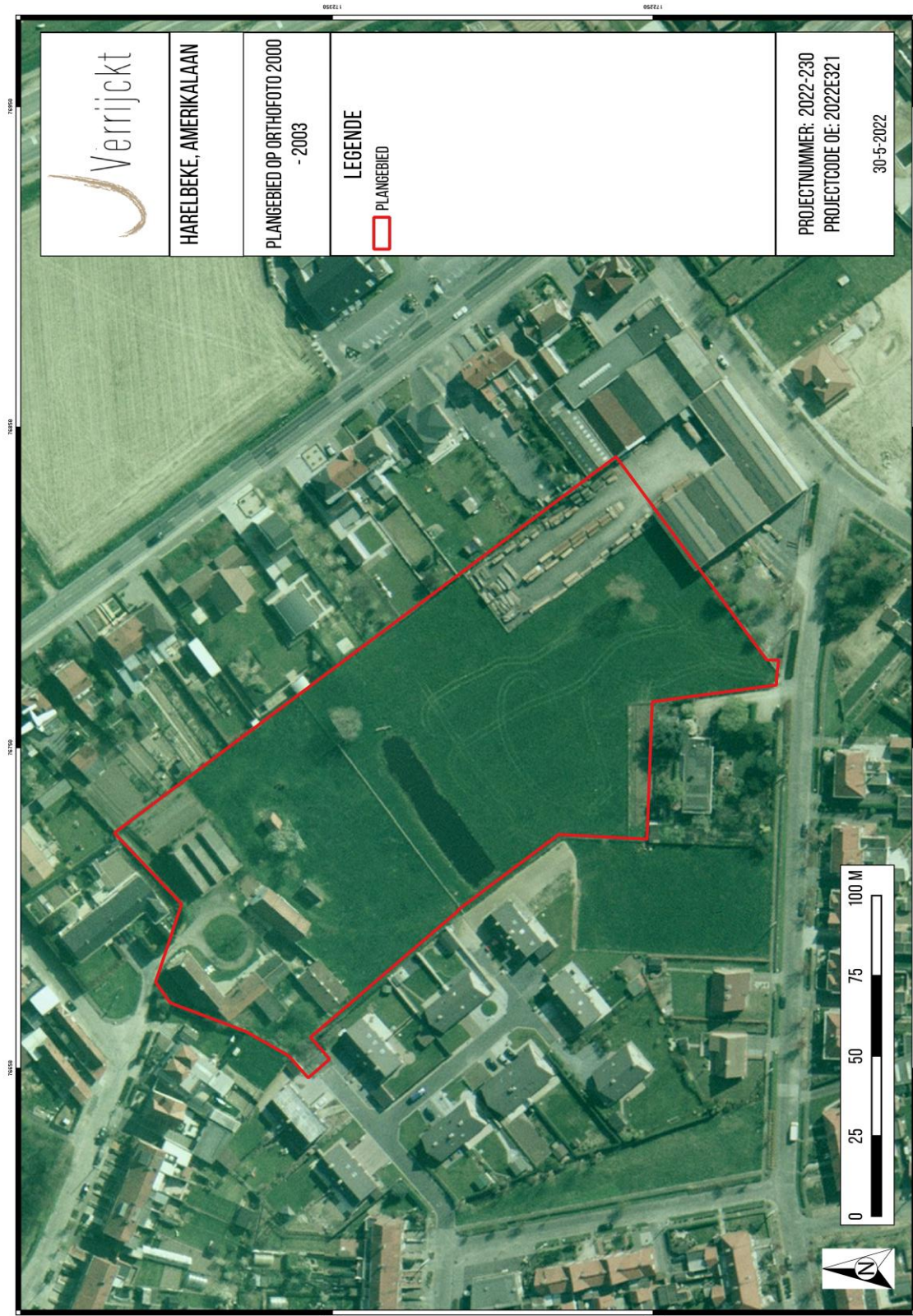
Figuur 21: Plangebied op topografische kaart 1873²³

²³ GEOPUNT 2021e

Figuur 22: Plangebied op orthofoto 1971²⁴

²⁴ GEOPUNT 2021e

Figuur 23: Plangebied op orthofoto 2000 - 2003²⁵

²⁵ GEOPUNT 2021e

1.4.7 Archeologisch bronnen

CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

Binnen de contouren van het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. Voor de ruime omgeving van het plangebied kunnen zowel de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), als de archeologische gebeurtenissen, (vastgestelde) archeologische zones en goedgekeurde archeologienota's geraadpleegd worden. Allereerst volgt hieronder een oplijsting van de gekende archeologische waarden zoals opgelijst in de archeologische databank van vindplaatsen in Vlaanderen (CAI).

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.²⁶

CAI-NUMMER	TOPONIEM	OMSCHRIJVING	DATERING	BRON
151737	Deerlijksesteenweg	Bij een archeologisch vooronderzoek uit 2010 werden naast recente ontwateringsgreppels eveneens enkele bomkraters aangetroffen	Nieuwste tijd	Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Deerlijksesteenweg [online] https://id.erfgoed.net/waarnemingen/151737 (Geraadpleegd op 30-05-2022)
74591	Herpelsstraat 1	Betreft een cartografisch onderzoek uit 2003 waarbij een laat middeleeuwse site met walgracht werd ontdekt. Een deel van de walgracht is tot op heden bewaard.	middeleeuwen	Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Herpelsstraat I [online] https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74591 (Geraadpleegd op 30-05-2022)
74590	Waregemsestraat 1	Betreft een cartografisch onderzoek uit 2003 waarbij een site met walgracht werd ontdekt	middeleeuwen	Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Waregemsestraat I [online] https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74590 (Geraadpleegd op 30-05-2022)
74588	Kloostergoed	Betreft een cartografisch onderzoek uit 2003 waarbij een site met walgracht (Kloostergoed) werd gelokaliseerd. De gracht is deels bewaard.	middeleeuwen	Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Kloostergoed [online] https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74588 (Geraadpleegd op 30-05-2022)
74589	Lissebroek 1	Betreft een cartografisch onderzoek uit 2003 waarbij een site met walgracht werd ontdekt. Zowel de bebouwing als	middeleeuwen	Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Lissebroek I [online] https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74589 (Geraadpleegd op 30-05-2022)

²⁶ CAI 2021

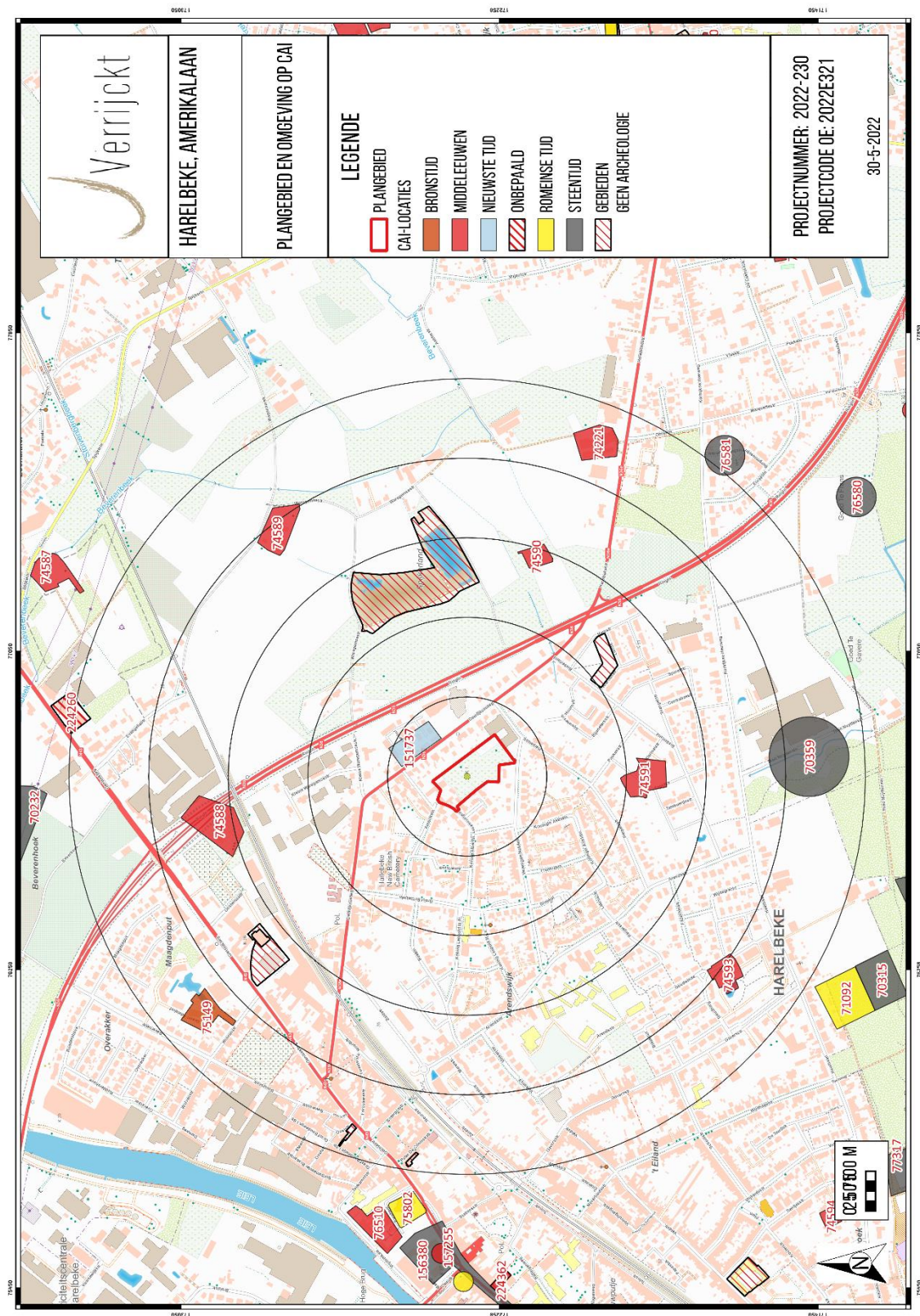
		grachten zijn bewaard gebleven.		
74593	Wijdegracht 1	Betreft een cartografisch onderzoek uit 2003 waarbij een site met walgracht werd ontdekt.	middeleeuwen	Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Wijdegracht I [online] https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74593 (Geraadpleegd op 30-05-2022)
74221	Olmenhof	Betreft een cartografisch onderzoek uit 2003 waarbij een site met walgracht werd ontdekt. Een deel van de walgracht bleef tot op de dag van vandaag bewaard	middeleeuwen	Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Olmenhof [online] https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74221 (Geraadpleegd op 30-05-2022)
76581	Gavers, nieuwe baan (De 5)	Betreft een toevalsvondst uit 2004 waarbij lithische artefacten werden aangetroffen.	steentijd	Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Gavers, nieuwe baan (De 5) [online] https://id.erfgoed.net/waarnemingen/76581 (Geraadpleegd op 30-05-2022)
75149	Beverenstraat 2	Betreft een evaluerend terreinonderzoek uit 1981 waarbij een bronzen hielbijl werd aangetroffen.	Bronsbijl	Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Beverenstraat II [online] https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75149 (Geraadpleegd op 30-05-2022)

Binnen een straal van 1.000 m rondom het plangebied werden verscheidene archeologische waarden aangetroffen binnen de CAI. Het betreffen vrijwel allemaal waarden waarbij de locatie van een middeleeuwse site met walgracht werd gelokaliseerd. Het merendeel van deze sites zijn reeds deels of geheel verdwenen. Op een aantal locaties zijn er nog restanten van de walgracht aanwezig.

Verder maakt de CAI melding van een zone waarbinnen tijdens een veldprospectie lithische artefacten werden aangetroffen (CAI 76581). Het zou daarbij gaan om enkele silexmesjes. Verder werd er tijdens een evaluerend terreinonderzoek uit 1981 een bronzen hielbijl aangetroffen (CAI 75149). Tot slot werd er tijdens een proefsleuvenonderzoek uit 2010 op ca. 80 m ten noorden van het plangebied enkele afwateringsgreppels aangetroffen. Tijdens dat zelfde proefsleuvenonderzoek werden er eveneens enkele bomkraters aangetroffen, waarvan vermoed wordt dat deze afkomstig zijn uit de Eerste Wereldoorlog (CAI 151737).

Tot slot bevinden er zich zowel op ca. 600 m ten noorden als ca. 600 m ten zuiden van het plangebied een Romeinse heirbaan. Deze wordt veelvuldig besproken in de literatuur, maar kon niet op de CAI worden waargenomen.

Bovenstaande gegevens kwamen voornamelijk tot stand door middel van cartografisch onderzoek. De archeologische onderzoeken met ingreep in de bodem, bleven tot op heden vrij beperkt. Echter wezen bovenstaande resultaten uit dat de omgeving van het plangebied een aantrekkelijke ligging kent voor menselijke activiteit vanaf de steentijd periode.

Figuur 24: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart²⁷

²⁷ CAI 2021

Archeologienota's en nota's

In de directe nabijheid van het plangebied werden enkele archeologienota's opgemaakt. Tevens werden er twee vervolgonderzoeken uitgevoerd en gerapporteerd in een nota. Hieronder worden archeologienota en nota met ID 15599/14170 uitgebreider beschreven. De locaties van de uitgevoerde onderzoeken komen sterk overeen met deze van het plangebied waardoor deze onderzoeken relevante info kunnen herbergen over de archeologische verwachting binnen het plangebied.

Tabel 2: Archeologische vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.

ID-NUMMER	TOPONIEM	OMSCHRIJVING	BRON
15599 / 14170	Hoorstraat	Betreft een archeologisch bureauonderzoek uit 2020 waarbij een proefsleuvenonderzoek werd geadviseerd. Bij het proefsleuvenonderzoek werden geen sporen aangetroffen waardoor het terrein werd vrijgegeven	Bot. B., 2020. Archeologienota Harelbeke Hoorstraat. Geraadpleegd op 31 mei 2022 via: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/14170
14171 / 15598	Luitstraat	Betreft een archeologisch bureauonderzoek uit 2020 waarbij een proefsleuvenonderzoek werd geadviseerd. Bij het proefsleuvenonderzoek werden geen sporen aangetroffen waardoor het terrein werd vrijgegeven	Bot. B. 2020. Archeologienota Harelbeke Luitstraat. Geraadpleegd op 31 mei 2022 via Vooronderzoek Deerlijk Harelbeke Luitstraat Archeologieportaal Onroerend Erfgoed
9451	Deerlijksesteenweg 38	Betreft een archeologisch bureauonderzoek uit 2018 waarbij een proefsleuvenonderzoek werd geadviseerd in uitgesteld traject	Bot. B. 2018. Archeologienota Harelbeke Luitstraat. Geraadpleegd op 31 mei 2022 via Vooronderzoek Harelbeke Harelbeke Deerlijksesteenweg 38 Archeologieportaal Onroerend Erfgoed
7055	Deerlijksesteenweg 35 - 39	Betreft een archeologisch bureauonderzoek uit 2017 waarbij geen verder onderzoek werd geadviseerd. Controleboringen wezen uit dat de bodem verstoord is.	De Gryse, J. et. Al. 2017. Deerlijksesteenweg 35 – 39 (Harelbeke, West Vlaanderen). Geraadpleegd op 31 mei 2022. Via Vooronderzoek Harelbeke Deerlijksesteenweg 35-39 Archeologieportaal Onroerend Erfgoed
833	Zuidstraat 44	Betreft een bureauonderzoek uit 2016 waarbij geen verder vervolgonderzoek werd geadviseerd.	Vervoort, R. & Borgers, K. 2016. Archeologienota Zuidstraat 44 Harelbeke. Geraadpleegd op 31 mei 2022 via https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/833

Vooronderzoek Harelbeke, Hoornstraat - 15599 / 14170²⁸

Binnen een perceel op ca. 90 m ten zuiden van het plangebied werd reeds in 2020 een archeologienota opgesteld. Het plangebied waartoe deze archeologienota betrekking heeft kent een vrij gelijkaardige landschappelijke ligging. Op basis van de landschappelijke ligging kon geconcludeerd worden dat het onderzoeksgebied eerder in de natte gebieden gelegen is. Daarnaast werd eveneens aangehaald dat het plangebied minder gunstig gelegen is voor het aantreffen van paleobodems. Met die reden werd er dan ook een lage verwachting opgesteld voor het aantreffen van in situ bewaarde steentijd artefact sites.

Gezien de gekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied, alsook de gekende historische bebouwing die doormiddel van cartografisch onderzoek kon achterhaald worden dat het plangebied echter wel gunstig gelegen is voor sporensites vanaf Neolithicum. Op basis van cartografisch onderzoek kon achterhaald worden dat het plangebied vanaf midden 18^e - eeuw deels bebouwd was. Echter kon de aanwezigheid van bebouwing voor de 18^e - eeuw niet aangetoond worden. Gezien deze gegevens werd er dan ook een matig tot hoog potentieel tot kenniswinst voor het gehele onderzoeksgebied opgesteld voor sporensites vanaf het Neolithicum. Gezien de lage verwachting naar in situ bewaarde steentijd artefact sites, werd besloten om enkel een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

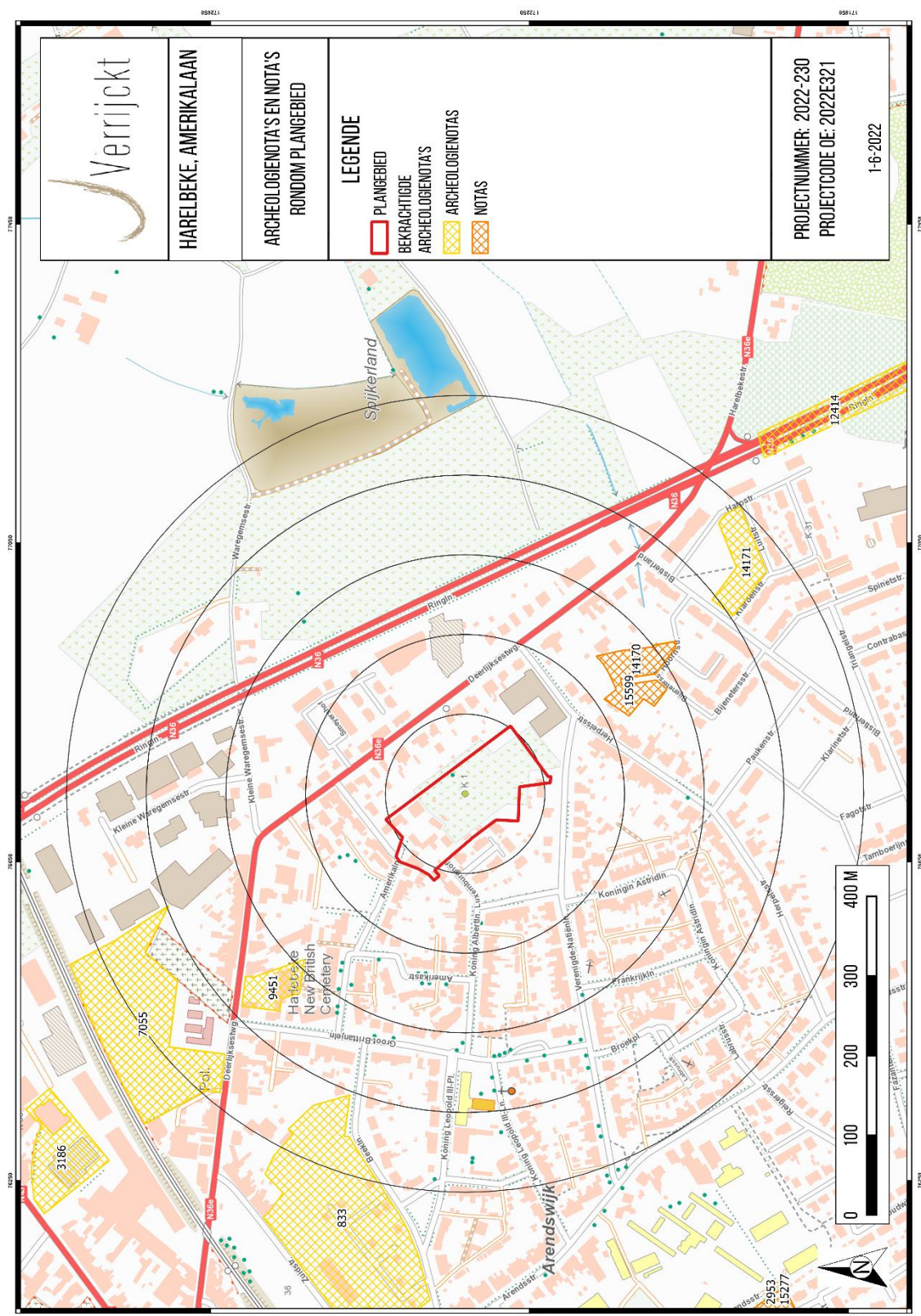
Het proefsleuvenonderzoek werd eveneens in 2020 uitgevoerd. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 8 proefsleuven aangelegd. Het archeologisch niveau bevindt zich tussen 16,25 m en 15,5 m +TAW ofwel tussen de 0,5 m en 1,5 m onder het maaiveld. De bodem bleek over het gehele terrein 50 tot 80 cm opgehoogd te zijn. De moederbodem werd gekenmerkt door vrij zware zandleem met roestverschijnselen. In een aantal sleuven werd er zoals voorgeschreven op de bodemkaart, grijs tot blauw reductiemateriaal aangetroffen. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Met die reden werd het archeologisch onderzoek dan ook afgerond.

²⁸ Bot. B., 2020. Archeologienota Harelbeke Hoornstraat

Figuur 25: Vlakfoto tijdens proefsleuvenonderzoek (ID 15599)²⁹

²⁹ idem

Figuur 26: Archeologienota's en nota's rondom plangebied

1.5 Besluit

1.5.1 Beantwoording onderzoeksvragen

- *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?*

Het plangebied zelf kent geen archeologische en historische gegevens. In de ruime omgeving rondom het plangebied zijn vrij weinig vondstlocaties gekend. Het merendeel van de archeologische waarden die worden weergegeven binnen de CAI gaan terug op locaties die doormiddel van cartografisch onderzoek werden bestempeld als zone waarbinnen een site met walgracht zou zijn gevestigd. Het gros van deze middeleeuwse sites is vandaag de dag reeds geheel verdwenen. In een aantal gevallen is enkel een deel van de walgracht bewaard gebleven. Verder blijven de archeologische waarden binnen de CAI beperkt tot een vondstmelding waarbij enkele lithische artefacten werden aangetroffen alsook een proefsleuvenonderzoek waarbij naast afwateringsgreppel ook enkele bomkraters werden aangetroffen. Tot slot werd er eveneens tijdens een vooronderzoek met ingreep in de bodem een bronzen hielbijl aangetroffen die logischerwijs te dateren is in de Bronstijd.

Veder wees de literatuur uit dat er in de nabijheid van het plangebied, dit zowel ten noorden als ten zuiden van het plangebied, een Romeinse heirbaan aanwezig is.

Bovenstaande gegevens kwamen voornamelijk tot stand door middel van cartografisch onderzoek. De archeologische onderzoeken met ingreep in de bodem, bleven tot op heden vrij beperkt. Het ontbreken van goed onderzochte archeologische sites wil echter niet zeggen dat er geen archeologische sites aanwezig zijn. De weinige archeologische vondstlocaties tonen aan dat er wel degelijk archeologische sites aanwezig zijn.

Op basis van cartografisch onderzoek kon afgeleid worden dat het plangebied ten minste vanaf de 18^e eeuw bebouwd is. Op de Villaretkaart, die in deze periode werd vorm gegeven, wordt er een vierkantshoeve gekarteerd binnen de noordzijden van het plangebied. Deze bebouwing blijft doorheen de tijd aanwezig binnen het plangebied. De in oorsprong 18^e eeuwse hoeve werd vanaf 1953 verbouwd en lijkt nog weinig origineel.³⁰ Verder wezen de vroegste historische kaarten uit dat er een waterloop doorheen het plangebied was gelegen. Dit wordt eveneens bevestigd door de gegevens uit het Digitaal hoogtemodel en de bodemkaarten. Doorheen de tijd werd de beek gedempt. In het eerste deel van de 19^e eeuw werd er centraal binnen het plangebied een vijver aangelegd. De exacte diepte van deze vijver is ongekend. De aanwezigheid van deze waterloop, met zeer natte bodems tot gevolg, is nefast voor de archeologische verwachting binnen het plangebied.

- *Zijn er gegevens gekend dat de bodem verstoord is?*

Het plangebied is momenteel deels bebouwd, deels verhard en verder voornamelijk ingericht als groenzone. Op basis van cartografisch onderzoek kon achterhaald worden dat de het noordelijke deel van het plangebied ten minste vanaf de 18^e eeuw bebouwd is. Dit deel van het plangebied blijft tot op de dag van vandaag bebouwd. Het is echter niet duidelijk of er kelders, smeerpullen, e.d. aanwezig zijn binnen het plangebied. De hoeve zelf is verbouwd vanaf 1953 en lijkt nog weinig origineel.³¹

³⁰ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/205021>.

³¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/205021>.

Vrij centraal binnen de groenzone (weide) bevindt zich een vijver. De oppervlakte van deze vijver bedraagt 640 m². Over de exacte diepte is tot op heden niets geweten. Echter kan er van uit worden gegaan dat de bodem ter hoogte van deze vijver reeds verstoord is.

Tot slot bevindt er zich binnen de zuidoostelijke zijde van het plangebied een verhard plein dat fungeert als kade om materiaal op te slagen. De exacte dikte van deze betonplaat is tot op heden ongekend, net zoals de diepte waarop deze betonplaat werd gegoten. Algemeen kan er van uit worden gegaan dat betonverharding een opbouw van 40 à 50 cm dik kent.

- *Wat is de impact van de geplande werken?*

De opdrachtgever plant nabij de Amerikalaan een verkaveling waarbinnen 34 loten worden voorzien. Binnen elk lot wordt telkens een woning voorzien met bijhorende aanhorigheden (tuinberging, waterput, carport, etc.). De oppervlakte van de woningen variëren tussen ca. 71 m² en 110 m². Over de mogelijkheid tot het voorzien van een kelder onder de woning is tot op heden geen informatie bekend. Dit geldt eveneens voor de diepte waarop de woningen worden gefundeerd. Algemeen kan er echter van uitgegaan worden dat de fundering tot op een minimale diepte van 80 cm onder het maaiveld reikt (vorstvrije zone).

In de buitenruimte wordt er voor ca. 3.415 m² (waterdoorlatende) verharding voorzien. De exacte opbouw van deze verharding is tot op heden niet gekend. Echter kan er vanuit gegaan worden dat de verharding een opbouw van 40 à 50 cm dik kent. Verder worden er in de (publieke-) buitenruimte drie wadi's aangelegd. De oppervlakte van de wadi's variëren tussen de 36 m² en 478 m². Over de maximale diepte waarop de wadi's worden uitgegraven is tot op heden geen informatie gekend. De bestaande waterpoel die centraal binnen het plangebied is gelegen, blijft behouden. Rondom de vijver wordt een groenzone (ca. 2.000 m²) voorzien die fungeert als uitbreidingsbuffer. Voor de aanleg van deze uitbreidingsbuffer wordt het bestaande niveau met 40 cm verdiept. Zowel ten noorden als ten zuiden van deze bestaande waterpoel bevindt zich een boom die eveneens dient behouden te blijven. Verder worden er enkele bomen bij aangeplant in deze groenzone.

Doormiddel van de geplande werken worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

- *Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?*

In de nabijheid van het plangebied, op ca. 80 m ten zuidoosten van het plangebied werd reeds in 2020 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Bij dit proefsleuvenonderzoek werd het archeologisch niveau tussen 16,25 m en 15,5 m +TAW ofwel tussen de 0,5 m en 1,5 m onder het maaiveld. De bodem bleek over het gehele terrein 50 tot 80 cm opgehoogd te zijn. De moederbodem werd gekenmerkt door vrij zware zandleem met roestverschijnselen. In een aantal sleuven werd er zoals voorgeschreven op de bodemkaart, grijs tot blauw reductiemateriaal aangetroffen.

- *Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?*

De resultaten van het bureauonderzoek wezen uit dat het plangebied ten midden van een oude waterloop gelegen is. Op het DHM is te zien dat er zowel binnen als rondom het plangebied een geul is uitgesleten die vanuit het hoger gelegen zuidoosten richting de Leie kronkelt. Verder wijzen de bodemkaarten eveneens op de aanwezigheid van natte tot zeer natte bodems. Op de vroegste historische kaarten zijn er ter hoogte van het plangebied eveneens restanten van deze waterloop

waarneembaar. Doorheen de tijd zal deze waterloop stelselmatig gedempt worden. Centraal binnen het plangebied bevindt zich een relatief grote vijver. Deze heeft tot doel om het aanwezige weiland bij hevige regenval vlot te ontwateren. Binnen de geplande verkaveling worden er dan ook extra maatregelen genomen t.b.v. waterbuffering en infiltratie.

Gezien de ligging van het plangebied in een nat tot zeer nat gebied, kan geconcludeerd worden dat het plangebied doorheen de geschiedenis zich op een minder geschikte locatie bevond voor de uitbouw van een nederzetting. Met die reden is de kans op het aantreffen van archeologische restanten (artefacten en sporen) uit alle periodes dan ook eerder laag tot zelfs nihil te noemen. Met die reden is verder archeologisch onderzoek dan ook niet relevant te noemen. Met die reden adviseert J. Verrijckt Bvba een volledige vrijgave van het gehele plangebied.

- *Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek?*

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat het plangebied een laag archeologisch potentieel kent voor het aantreffen van artefact- en of sporensites. Met die reden is verder archeologisch onderzoek dan ook niet relevant te noemen. Met die reden adviseert J. Verrijckt Bvba een volledige vrijgave van het gehele plangebied.

1.5.2 Archeologische verwachting

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Harelbeke. In de historische bronnen komt de gemeente pas voor in 629. In het jaar 691 wordt de gemeente vermeldt onder de benaming Harlebecca. Voor deze benaming zijn tot op heden drie etymologische verklaringen bekend. De eerste verklaring zou wijzen op het Germaanse "harula", wat niet meer dan zandige heuvelrug zou betekenen. De tweede verklaring wijst mogelijk op "Akar", wat wordt afgeleid van "Harel". Hiermee doelt men op glanzen, waarmee men mogelijks verwijst naar het glanzende water van de Leie. Tot slot doelt de derde verklaring op "Harula", wat vlasvezel zou betekenen. Op historisch kaartmateriaal is te zien dat vanaf de 18^e eeuw bebouwing aanwezig is binnen het noordelijke deel van het plangebied. Het betreft een zgn. vierkantshoeven. Ze is verbouwd vanaf 1953 en lijkt nog weinig origineel.³² Verder wezen de vroegste historische kaarten uit dat er een waterloop doorheen het plangebied was gelegen. Deze waterloop werd doorheen de tijd gedempt. In het eerste deel van de 19^e eeuw werd er centraal binnen het plangebied een vijver aangelegd.

De omgeving rondom het plangebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 11 en 23 m +TAW. Vanuit het hoger gelegen zuidoosten helt de omgeving af richting de vallei van de Gaverbeek die op ca. 1,1 km ten zuiden van het plangebied doorheen het landschap kronkelt. Het hoger gelegen noorden helt op haar beurt af richting de vallei van de Leie die zich op ca. 1,2 km ten noorden van het plangebied situeert. Het plangebied zelf situeert zich tussen de 15,75 m en 16,2 m +TAW en situeert zich daarmee eerder op het lager gelegen gebied dat langs de noordzijde wordt afgesneden door de Leie en ten zuiden wordt afgezoomd door de vallei van de huidige Gaverbeek.

Dit lager gelegen gebied dat gelegen is tussen bovengenoemde valleien wordt ontwaterd door verscheidene waterlopen, waaronder de Beverenbeek die zich op ca. 721 m ten noorden van het plangebied bevindt. Op basis van het digitaal hoogtemodel is te zien dat deze beek waarschijnlijk dwars door het plangebied stroomde richting de Leie. Op het DHM is er namelijk een laagte te zien die vanuit het hoger gelegen zuidoosten richting de Leie kronkelt. Bij het verkleinen van de schaal op het DHM is er een duidelijke depressie waarneembaar binnen het plangebied. Dat er een waterloop

³² <https://inventaris.onroerendfgoed.be/erfgoedobjecten/205021>.

doorheen het plangebied zou gestroomd hebben, wordt eveneens door de bodemkaarten bevestigd. De quarfairgeologische kaart wijst op de aanwezigheid van fluviatiele afzettingen. Op de bodemkaart van Vlaanderen wordt de bodem binnen het plangebied als nat tot zeer nat beschreven. Deze natte gronden zijn echter weinig geschikt als locatie van een nederzetting uit de middeleeuwen of vroeger.

Het plangebied zelf kent geen archeologische en historische gegevens. In de ruime omgeving rondom het plangebied zijn vrij weinig vondstlocaties gekend. Het merendeel van de archeologische waardes die worden weergegeven binnen de CAI gaan terug op locaties die door middel van cartografisch onderzoek werden bestempeld als zone waarbinnen een site met walgracht zou zijn gevestigd. Het gros van deze middeleeuwse sites is vandaag de dag reeds geheel verdwenen. In een aantal gevallen is enkel een deel van de walgracht bewaard gebleven. Verder blijven de archeologische waardes binnen de CAI beperkt tot een vondstmelding waarbij enkele lithische artefacten werden aangetroffen alsook een proefsleuvenonderzoek waarbij naast afwateringsgreppel ook enkele bomkraters werden aangetroffen. Tot slot werd er eveneens tijdens een vooronderzoek met ingreep in de bodem een bronzen hielbijl aangetroffen die logischerwijs te dateren is in de Bronstijd. Verder wees de literatuur uit dat er in de nabijheid van het plangebied, dit zowel ten noorden als ten zuiden van het plangebied, een Romeinse heirbaan aanwezig is.

De opdrachtgever voorziet binnen het plangebied een verkaveling. Binnen de verkaveling worden 34 loten voorzien waarbinnen telkens een woning met bijhorende aanhorigheden worden voorzien. De oppervlakte van de woningen variëren tussen ca. 71 m² en 110 m². Over de mogelijkheid tot het voorzien van een kelder onder de woning is tot op heden geen informatie bekend. Dit geldt eveneens voor de diepte waarop de woningen worden gefundeerd. Algemeen kan er echter van uitgegaan worden dat de fundering tot op een minimale diepte van 80 cm onder het maaiveld reikt (vorstvrije zone).

In de buitenruimte wordt er voor ca. 3.415 m² (waterdoorlatende) verharding voorzien. De exacte opbouw van deze verharding is tot op heden niet gekend. Echter kan er vanuit gegaan worden dat de verharding een opbouw van 40 à 50 cm dik kent. Verder worden er in de (publieke-) buitenruimte drie wadi's aangelegd. De oppervlakte van de wadi's variëren tussen de 36 m² en 478 m². Over de maximale diepte waarop de wadi's worden uitgegraven is tot op heden geen informatie gekend. De bestaande waterpoel die centraal binnen het plangebied is gelegen, blijft behouden. Rondom de vijver wordt een groenzone (ca. 2.000 m²) voorzien die fungeert als uitbreidingsbuffer. Voor de aanleg van deze uitbreidingsbuffer wordt het bestaande niveau met 40 cm verdiept. Zowel ten noorden als ten zuiden van deze bestaande waterpoel bevindt zich een boom die eveneens dient behouden te blijven. Verder worden er enkele bomen bij aangeplant in deze groenzone.

Gezien de ligging van het plangebied in een nat tot zeer nat gebied, kan geconcludeerd worden dat het plangebied doorheen de geschiedenis zich op een minder geschikte locatie bevond voor de uitbouw van een nederzetting in de middeleeuwen of eerder. Met die reden is de kans op het aantreffen van archeologische restanten (artefacten en sporen) uit alle periodes dan ook eerder laag tot zelfs nihil te noemen. Met die reden is verder archeologisch onderzoek dan ook niet relevant te noemen. Met die reden adviseert J. Verrijckt Bvba een volledige vrijgave van het gehele plangebied.

1.5.3 Potentieel op kennisvermeerdering

Op basis van bovenstaande archeologische verwachting kan een potentieel op kennisvermeerdering geformuleerd worden.

De resultaten van het bureauonderzoek tonen aan dat het plangebied een laag archeologisch potentieel kent. Het plangebied wordt gekenmerkt door (zeer) natte gronden. Zulke natte gebieden werden in het verleden als minder geschikt aanzien voor de uitbouw van een nederzetting. Met die

reden kent het plangebied een laag archeologisch potentieel. Hierdoor is de kenniswinst die mogelijks uit verder archeologisch onderzoek zou kunnen voortvloeien eerder beperkt tot zelf nihil zijn.

1.5.4 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat tot op heden voldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke impact van de geplande werken op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand aan te tonen.

Gezien de ligging van het plangebied in een nat tot zeer nat gebied, kan geconcludeerd worden dat het plangebied doorheen de geschiedenis zich op een minder geschikte locatie bevond voor de uitbouw van een nederzetting. Met die reden is de kans op het aantreffen van archeologische restanten (artefacten en sporen) uit alle periodes dan ook eerder laag tot zelfs nihil te noemen. Met die reden is verder archeologisch onderzoek dan ook niet relevant te noemen. Met die reden adviseert J. Verrijckt Bvba een volledige vrijgave van het gehele plangebied.

1.5.5 Samenvatting

Deze archeologienota kadert binnen de aanvraag tot een verkavelingsvergunning. Binnen het plangebied worden 34 loten voorzien. Binnen elk lot is er ruimte voor de bouw van één woning met bijhorende aanhorigheden. De (publieke-) buitenruimte wordt deels ingericht als groenzone (incl. wadi's) alsook deels verhard. De bestaande waterpoel blijft daarbij behouden.

De resultaten van het bureauonderzoek wezen uit dat het plangebied te midden van een oude rivierbedding is gelegen. Op het Digitaal Hoogtemodel is te zien dat er een geul in het landschap is gesleten die de hoger gelegen delen in de omgeving verbindt met de lager gelegen vallei van de Leie. Deze geul loopt dwars doorheen het plangebied. Verder wijzen de bodemkaarten eveneens op de aanwezigheid van fluviatiele afzettingen en de aanwezigheid van natte tot zeer natte bodems binnen en rondom het plangebied. Op de vroegste historische kaarten worden restanten van deze oude waterloop duidelijk gekarteerd. Deze natte tot zeer natte bodems zijn echter minder geschikt voor de uitbouw van een nederzetting of funeraire site in het verleden.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek kan dan ook geconcludeerd worden dat het plangebied een eerder laag archeologisch potentieel kent. Gezien de lage archeologische verwachting en de beperkte kans op kenniswinst adviseert J. Verrijckt Bvba dan ook geen verder archeologisch onderzoek binnen het plangebied.

2 LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	4
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB).....	5
Figuur 3: Plangebied op meest recente orthofoto	9
Figuur 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto	11
Figuur 5: Syntheseplan van de geplande werken op orthofoto	12
Figuur 6: Snedeplan t.h.v. bestaande waterpoel	13
Figuur 7: Hoogteprofiel 1 noordwest - zuidoost	14
Figuur 8: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM II)	15
Figuur 9: Plangebied op het DHM II	16
Figuur 10: Illustratie gradiëntzone	17
Figuur 11: Plangebied op de Tertiairgeologische kaart	20
Figuur 12: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:200.000	21
Figuur 13: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:200 000 betreffende het plangebied	22
Figuur 14: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:50.000	23
Figuur 15: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen	24
Figuur 16: Plangebied op de Villaretkaart	29
Figuur 17: Plangebied op de Ferrariskaart	30
Figuur 18: Plangebied op de Vandermaelenkaart.....	31
Figuur 19: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen	32
Figuur 20: Plangebied op de Poppkaart	33
Figuur 21: Plangebied op topografische kaart 1873	34
Figuur 22: Plangebied op orthofoto 1971	35
Figuur 23: Plangebied op orthofoto 2000 - 2003	36
Figuur 24: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart	39
Figuur 25: Opgeschoond bodemprofiel tijdens proefsleuvenonderzoek (ID 15599)	42
Figuur 26: Archeologienota's en nota's rondom plangebied	43

3 LIJST MET TABELLEN

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.....	37
Tabel 2: Archeologische vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.....	40

4 PLANNENLIJST

PLANNENLIJST HARELBEKE, AMERIKALAAN	PROJECTCODE BUREAUONDERZOEK 2022E321
Plannummer	Figuur 1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op topografische kaart.
Aanmaakschaal	1:10.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30 mei 2022
Plannummer	Figuur 2
Type plan	Kadasterkaart
Onderwerp plan	Plangebied op het GRB (kadasterkaart)
Aanmaakschaal	1:800
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30 mei 2022
Plannummer	Figuur 3
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Plangebied op meest recente orthofoto
Aanmaakschaal	1:800
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31 mei 2022
Plannummer	Figuur 4
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Plangebied en toekomstige inplanting op orthofoto
Aanmaakschaal	1:2.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31 mei 2022
Plannummer	Figuur 5
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Syntheseplan bestaande vs nieuwe toestand
Aanmaakschaal	1:2.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31 mei 2022
Plannummer	Figuur 8
Type plan	Digitaal Hoogtemodel
Onderwerp plan	Plangebied en omgeving op DHM Vlaanderen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31 mei 2022
Plannummer	Figuur 9
Type plan	Digitaal Hoogtemodel
Onderwerp plan	Plangebied en omgeving op DHM Vlaanderen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31 mei 2022
Plannummer	Figuur 11
Type plan	Geologische kaart

Onderwerp plan	Plangebied op tertiairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30 mei 2022
Plannummer	Figuur 12
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op quartairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:200.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30 mei 2022
Plannummer	Figuur 14
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op quartairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30 mei 2022
Plannummer	Figuur 15
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op bodemkaart
Aanmaakschaal	1:800
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	30 mei 2022
Plannummer	Figuur 16
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op villaretkaat
Aanmaakschaal	1:800
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1745-1748
Datum	30 mei 2022
Plannummer	Figuur 17
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Topografische kaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgeteld door Joseph de Ferraris
Aanmaakschaal	1:11.520
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1771-1778
Datum	30 mei 2022
Plannummer	Figuur 18
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Topografische kaart, opgesteld door Philippe Vandermaelen
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1846-1854
Datum	30 mei 2022
Plannummer	Figuur 19
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen

Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1843-1845
Datum	30 mei 2022
Plannummer	Figuur 20
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op Poppkaart
Aanmaakschaal	1:2.500
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1842-1879
Datum	30 mei 2022
Plannummer	Figuur 24
Type plan	Centraal Archeologische Inventaris
Onderwerp plan	Plangebied op CAI-kaart
Aanmaakschaal	1:1
Aanmaakwijze	Digitaal
Aanmaakperiode	2001-2016
Datum	31 mei 2022

5 BIBLIOGRAFIE

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2022. Geoportaal. Available at: <https://geo.onroerenderfgoed.be>.

AGIV, 2022a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2022b. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Digitaal Hoogte Model.

AGIV, 2022c. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Bodemerosiekaart. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2022d. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootchalig Referentiebestand (GRB).

AGIV, 2022e. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Harelbeke
[online] <https://id.erfgoed.net/themas/14760> (Geraadpleegd op 30-05-2022)

BEYAERT, M. et al., 2006. *België in kaart. De evolutie van het landschap in drie eeuwen cartografie*, Brussel: Uitgeverij Lannoo.

CAI, 2022. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.

DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. Geomorfologische kaart van België 1:50000.

DOV VLAANDEREN, 2022a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2022b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Neogeen/paleogeen (Tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2022c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

GEOPUNT, 2022a. GEOPUNT VLAANDEREN.

GEOPUNT, 2022b. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.

GEOPUNT, 2022c. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.

GEOPUNT, 2022d. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at:

<http://www.geopunt.be> [Accessed August 2, 2016].

GEOPUNT, 2022e. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at: <http://www.geopunt.be>.

GEOPUNT, 2022f. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

GEOPUNT, 2022g. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/93795cd6-66d3-4310-83b2-5443adfee403>.

IOE, 2022. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2016. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.

Bot. B., 2020. Archeologienota Harelbeke Hoornstraat. Geraadpleegd op 31 mei 2022 via: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/14170>

6 BIJLAGEN

- Inplantingsplan geplande werken